

Piibli-luggude ramatokenne

wiekümne kue pildiga

lastele

öppetusse hakkatusseks.

Tallinas.

Rudolstadtis, G. Froebeli kirjadega trükitud.

1879.

Weereta Jehowa
pääle oma tee ja
looda tema pääle,
küll ta toimetab
kõik hästi.

Jehowa tunneb
õigete teed, aga
õälate tee lähäb
hukka.

Li aita meie nõu ja töd,
See on küll pea lõpnu.
Üks mees on wõitlemisele
Meil Issast appi tulnu.
Kas tunned seda meest?
Ta nimi: Jeesus Krist!
See Issand suurest mäest,
See ainus Jumal tõest,
Wõit tale peab jääma.

Oh Kristus, oma ristirahwa abi,
Meid päästa oma armu wäe läbi!
Kõik kurja rahwa mõted tühjaks jäägu.
Ja keeldud saagu.

Sa ise oma laste eest ka wõitle,
Ja waljust seda kurja waenlast sõitle;
Kes sinu alla heita ka ei taha,
Neid lüka maha.

Ja koguduses rahu walitsegu,
Kõik koolid, ülemaid su käsi hoidku,
Ka südamete sisse rahu tulgu,
Ja meile jäägu.

Sind rõõmuga siis suureks tõstetakse,
Sind oma karja hoidjaks kiidetakse;
Seal suures auus, siin weel kiidab waewas
Sind ilm ja taewas.

Piibli-luggude ramatokenne

wiekümne kue pildiga

lastele

öppetusse hakkatusseks.

Tallinas.

Rudolstadtis, G. Froebeli firjadega trüffitud.

1879.

Von dem Estländischen Evangelisch-Lutherischen Consistorio wird hiedurch attestirt, daß in vorstehendem Manuscripte nichts wider die heilige Schrift und die symbolischen Bücher der evangelisch-lutherischen Kirche enthalten ist.

Reval, Dom, am 15. December 1878.

Gen. - Sup. W. Schulz,
Vice - Präses.

Nr. 833.

Rud. Hörschelmann, Secr.

Tšensuri polest lubbatud.

Tallinaš, 19. Detsembril 1878.

I n h h a t a j a.

	2. tülg.
1. Lominne	1
2. Paradiis	2
3. Patoolangminne	3
4. Wennatapminne	5
5. Weeupputus	7
6. Noa ohwer	8
7. Abraam	9
8. Abraami kannakuulminne	11
9. Izaaki naeje wõtminne	12
10. Jakob i teekäiminne Harani pole	14
11. Jakob lähhäb taggasi Kanaani male	16
12. Josefip müäksä ärra	18
13. Josefip töstetaksä juureks isjandaks	19
14. Josef annab ennasä wendadele tunda	21
15. Moses	23
16. Moses Drebi mäel	25
17. Kümme käsko antaksä Sinai mäe peal	26
18. Josua	28
19. Rut	30
20. Samuel	32
21. Saul ja Dawet	33
22. Salomon	36
23. Prohwet Elias	37
24. Prohwet Jeremias	38
25. Prohwet Daniel	40
26. Ezra ja Nehemia	41
27. Jeesusse sündiminne	43

28.	Simeon ja Anna sawad Jefust nähha	45
29.	Largad hommiko maalt	46
30.	Poeglaps Jefus templis	48
31.	Jefust ristitakse Joannesest	49
32.	Pulmad Rana linnas	50
33.	Ulwatud mees	51
34.	Jefus teeb jutlust mäe peal	52
35.	Jefus ähwardab tuled ja merd	54
36.	Jairusse tüttar	55
37.	Kurdist ja pimmedast	56
38.	Jefust mudetakse	57
39.	Ärrataddunud lammast ja trahma rahhast	58
40.	Rikkas mees ja waene Saatsarus	59
41.	Jefus laste söbber	61
42.	Jefus lähhab Jerusalemma	62
43.	Pühha õhtosõmaaeg	63
44.	Ketsemane	65
45.	Jefus Pilatusse ees	66
46.	Jefus risti peal	68
47.	Jefusse ülestõusminne	71
48.	Emmausse jüngrid	72
49.	Jefusse taewaminne	73
50.	Nellipühhi	75
51.	Peetrus wangihones	76
52.	Paulus	78

1. Lominne.

Armas laps! Alguses ei olnud mitte taewast ja maad ja keik, mis ja nääd ollemas, Jummal üksipäinis agga olli, ja Temma on taewa ja ma ja keik asjad lonud. Agga ma olli tühhi ja paljas ja pimmedus olli süggawusse peal: ja Jummal Waim olli lähwitamas wee peal. Ja Jummal ütles: Sago walgus! Ja walgus sai. Ja Jummal teggi wahhe walgusse ja pimmedusse wahhele, ja nimmetas walgusse päwaks agga pimmedusse ööks. Nenda sündis essimenne pääw. Pärast sedda teggi Jummal taewa lautusse, ja nenda sai teine pääw. Kolmandamal päwal ütles Jummal: Wessi koggugo ühte paika, et kuiwa näikse, ja Jummal nimmetas kuiwa maaks ja wee koggio merreks. Pärast sedda lastis Jummal maast noort rohhto, keik-suggust rohhto ja wiljalesi puid nende sou järrele üllestärkada. Neljandalamal päwal teggi Jummal taewa walgust, se on: päikese ja kuud ja tähhed. Wiendamal päwal löi Jummal wallaskallad

ja keif teised kallad, mis liguvad wee sees, ja ka keifsuggu lindo, mis lendavad taewa al. Kuendamal päwal teggi Summal keifsuggu metsaellajad ja lojuksed ja keif romajad ma peale, nende sou järrele. Ja wimaks löi Summal innimese omma näo järrele, Summala näo järrele löi ta tedda, mehheks ja naefeks löi temma neid, ja Summal önnistas neid ja ütles: Tehke suggu ja teid sago paljo, ja täitke ma ja wallitsege kallade ülle, mis merres, lindude ülle, mis taewa al, ja lojuste ülle, mis ma peal liguvad. Ja Summal watas keige se peale, mis ta olli teinud, ja wata, se olli wägga hea. Agga kui Summal omma teggemisse olli löppetanud, siis hingas temma seitsmel päwal ja önnistas seitsmet päwa, ja pühhitjes tedda hingamisse päwaks.

Eaul 102, 26. Sinna olled, Issand, jo wannast male allusse panud, ja taewad on so kätte tö.

2. Paradiis.

Ja Jehowa Summal walmistas innimesse, mis põrm on, nullast ja puhhus temma ninnasse ellawat öhko: nenda sai inninenne ellawaks hingeks.

Ja Summal ehhtas rohho aia Edeni päwatousmisse pole (se on Paradiisi aed), ja panni fenna innimesse, kedda ta olli walmistanud. Ja aedas seifid keif suggu puid, mis armsad ollid pealt nähha ja head neist süa, ja keif aeda ello pu ja hea ja kurjatundmisse pu. Ja jöggi läks wälja Edenist sedda rohho-aeda kastma ja ta lahkus sealt ja sai neljaks arruks.

Ja Jehowa Summal kästis innimest ja ütles: keigist aia puist woid sa süa; agga hea ja kurjatundmisse puust ei pea sa mitte söma; sest, mil päwal sinna sest sööd, pead sa surma surema.

Pärrast sedda jatis Summal keif suggu ellajaid wälja pealt ja keif linnud, mis taewa al, innimesse jure, et temma neid pididi nimmetama. Ja inninenne panni nimmed keigile lojustele ja lindudele, mis taewa al ja keigile ellajatele, mis wälja peal.

Ja Jummal nimetas inimest Adamaks ja Adam panni omma naese nimme Ewa.

Ewesusse rahw. 4, 23. 24. Agga teie peate ues sama omma mele wainus ja enneste peale wõtma sedda ue inimese, kes Jummal sarnatset on lodud tössise õiguse ja pühhituse sees.

3. Pattolangminne.

Agga maddo olli kawwalam kui keik muud ellajad ja ütles naese wasto: Kas se on nenda, et Jummal on öölnud: Teie ei pea ühheftki rohhoaia puust söma? Ja naene ütles mao wasto: küil meie söme rohhoaia pu wiljast; agga selle pu wiljast, mis lest aeda, on Jummal üttelnud: Teie ei pea mitte sest söma, egga temmasse putuma, et teie ei surre! Agga maddo ütles:

Teie ei pea mitte surma surrema, kui teie sest sõte, waid sate kui Jummal ja tunnete head ja kurja. Ja naene näggi, et pu hea olli roaks, ja et ta filmadele himmo teggi, ja et pu olli armas, sest et ta pididi targaks teggema; siis wöttis ta temma wiljast ja söi, ja andis ühtlasfi ka omma mehhele, ja temma söi ka.

Kui nüüd pääw willuks läks, kuulsid nemmad Jehowa Summala heale rohhoaedas, ja Adam ja temma naene puggesid Summala palle eest sest rohhoaia pude sekka. Agga Jummal hüdus Adamat ja ütles: Adam, kus sa olled? olled sa sõnud sest ärrakeeldud puust? Ja Adam ütles: Naene, kedda sa mulle andsid, sesamma andis mulle sest puust, ja minna sõin. Siis ütles Jehowa Jummal naese wasto: Miks sa sedda olled teinud? ja naene ütles: Maddo pettis mind, ja minna sõin. Agga Jehowa Jummal ütles mao wasto: Arranatud olled sinna keikide lojuste seast! Ja minna tahhan wihhawaeno tõsta sinno ja naese wahhele, sinno seemne ja temma seemne wahhele. Sesamma (se innimesse poeg) peab so pea rõhhuma, ja sinna wöttad temmale kanda rõhhuda. Naese wasto ütles Jummal: walloga pead sa lapsi ilmale toma, ja so mees peab sinno ülle wallitfema. — Agga Adamale ütles Jummal: Arranatud on ma sinno pärrast,

waewaga pead sinna sest söma keige omma ello aia; kibbowitso ja ohkaid peab ta sulle kaswatama, ja omma palle higgi sees pead sa leiba söma, senni kui sa jälle mullats saad, kust sa olled woetud.

Sa Jehowa Summal teggi Adamale ja temma naesele naht-
rised, ja panni neid nende selgä ja satis neid Edeni rohhoaiast
wälja, et nemmad ello puust mitte ei pidand söma.

Roma rahw. 6, 23. Surm on patto palk, agga iggawenne ello on
Summala armoand Kristusse Jესusse meie Jēsanda sees.

4. Wennatapminne.

Adam ja Ewa esfimesjed lapsed ollid Kain ja Abel. Abel
olli lojuste karjane ja Kain põllomees. Sa se sündis, et Kain
Jehowale roa ohwri tõi mawiljast; agga Abel tõi omma lojuste
esfimessest suggust. Sa Jehowa watas armoga Abeli ja temma
ohwri peale; agga Kaini ja temma ohwri peale ei waatnud Ta
mitte. Siis süttis Kaini wihha põllema. Agga Summal ütles

temma wasto: Miks süttib so wiha põllema, ja miks sa nenda filmist ärralangenud? Eks se olle nenda? Kui sa head teed, siis saad sa andeks, agga kui sa ei te head, siis maggab pat ukse ees; ja temma himmo käib so peale, agga sinna pead temma ülle wallitjema. Agga Kain põlgas jeddasinnast Issanda maenitjusst; ja kui nemmad wäljal ollid, siis kippus Kain omma wenna Abeli peale, ja tappis tedda ärra.

Eiis ütles Jehowa Kaini wasto: Kus on so wend Abel? Kain ütles: Ei ma tea; ollen minna omma wenna hoidja? Agga Jummal ütles: Mis sa olled teinud? sinno wenna werre heäl kiskendab minno pole ma pealt! Agga niüid, ärraetud olled sinna siit mapealt. Kui sa maad harrid, siis ei pea ta sulle omma rammo mitte eunam andma; hulkumas ja pöggenemas pead sa ollema ma peal. Ja Kain läks ärra Jehowa palle eest ja elas Rodimaal hommiko pool Edenit.

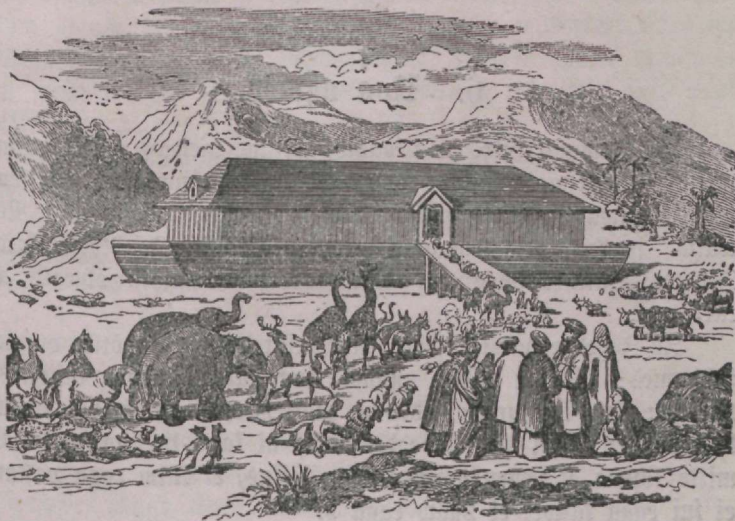

Agga Jummal andis Adamale ja Ewale Abeli asjemele teise poia, ja nemmad nimetasid tedda Set. Ja Adamale sündisid weel teised poiad ja tütreid, ja ta surri ärra 930 aastat wanna.

1. Ioan. ram. 3, 15. Iggaüks, kes omma wenna wihtab, se on inimese tapja.

5. Wee-upputus.

Nui nüüd innimesesi hakkas palju fama ma peal, siis näggi Summal wimaks, et keikide süddame mötted ja mötlemised üsna kurdad ollid iggapääw. Siis kahhetse Jehowa, et Ta innimesse ma peale olli teinud, ja ütles: ma tahhan innimesed ja muud lomad ärrakautada ma pealt. Agga ma tahhan neile weel aega anda (pattustpöörnisjeks) jadda ja kakskümend aastat. Agga Noa leidis armo Jehowa silma ees, sest temma olli üks öige mees, täieste wagga omma põlwe rahwa seas ja kõndis allati Summalaga; temmal olli kolm poega: Sem, Ham ja Jewet. Ja Summal ütles Noale: Te ennesele üks laew, 300 künart olgo laewa pitkus, 50 künart temma laius, ja 30 künart temma kõrgus, ja kambriid sisse, sest minna tahhan weeupputusse ma peale jata, et ma ärrarikkun taewa alt keik lihha, kus ello-waim sees on. Ja Noa teggi keik sedda möda, kui Summal tedda olli käsknud; agga innimesed ei holind sest ühtegi. Siis ütles Summal Noale: minne sinna ja sinno poiad ja sinno naene ja poegade naesed laewa peale, ja wi iggauhhest ellaja suggust kaks laewa, et nemmad sinnoga ellusse jäwad.

Ja Noa läks keige omma perrega laewa, ja wöttis ennesega need ellajad, mis ta olli ärrawallitsenud; ja Jehowa panni temma takka finni. Siis lõhkesid keif süggawusse hallikad, ja taewa lugid tehti lahti, ja saddo tulli mahha 40 päwa ja 40 ööd. Ja wesfi tõstis Noa laewa ülles, et ta käis wee peal, ja wesfi wöttis woimust ma peale, ja tousfis 15 künart ülle keige kõrgema mäggede, nenda et keif lihha hinge heitis, mis ellas ja lifus ma peal. — Siis mõtles Summal Noa peale ja keige ellajatte peale, mis temmaga laewas ollid, ja lastis ülle ma tuult käia, ja wesfi allanes ärra. Siis teggi Noa laewa afna lahti ja lastis ühhe kaarna wälja, se läks fema ja tenna. Siis ta lastis ühhe tuikesse wälja, et saats nähha, kas wesfi olli kahhanenud; agga tuike ei leidnud mitte maad ja tulli taggasi laewa. Ja pärrast seitse päwa lastis Noa ta ühhe tuikesse laewast wälja, se tõi ühhe öllipu lehhe suus. Noa otis weel seitse päwa, ja lastis weel ühhe tuikesse wälja ja se ei tulnud enam taggasi. Siis wöttis Noa laewa kattuse ärra ja wata, ma olli tahhenend.

Kalat. rahw. 6, 7. 8. Urge effige mitte! Summal ei anna ennast mitte pillada; sest mis inimenne ial külwab, sedda peab temma ka leikama. Sest kes omma lihha peale külwab, se leikab lihast huffatust; agga kes Waimo peale külwab, se leikab Waimust iggawest ello.

6. Noa ohwer.

Ja Summal ütles Noa wasto: Minne laewast wälja omma naese ja lastega ja keifide lomadega, mis so jures on, et nemmad figgiwad ja neid paljo saab ma peale. Siis läks Noa wälja, ja keif, mis temmaga laewa peal olli. Ja Noa ehhtas Jehowale altari ülles, ja ohwerdas põlletamisje ohwrid altari peal.

Ja Jehowa haistis sedda maggusat haiso, ja mõtles ommas süddames: Ei ma tahha enam maad ärrawanduda innimesse pärrast; sest innimesse süddame mõtlemisjed on kurjad temma lapsepõlwest. Ei pea ka eddespiddi, ni kawa kui mailm seisab, mitte lõpma ei semendamine egga leikus, ei külm egga pallaw, ei jui egga taltwe, ei pääw egga ö.

Ja Jummal õnnistas Noat ja temma poege, ja ütles: Tehke sugu ja teid sago palju ja täitke ma. — Kes inimesse werd ärrawallab, selle werri peab inimesse läbbi sama ärrawallatud, sest Jummal on inimesse omma näo järrele teinud. Ja weel ütles Jummal Noale ja temma poegade wasto: Minna sean kindlaste omma seädust teiega, et ükski lihha ei pea ennam sama ärrakantud upputusse weega. Omma wikkertare ollen ma pilwesse pannud, ja se peab seädusse tähhets ollema minno ja ma wahhel. Ja kui ma pilwed pilwitan ülle ma, siis peab wikkertaart pilwes nähtama.

Pärrast weeupputust ellas Noa weel 350 aastat ma peal ja surri siis ärra.

Sej. 54, 10. Sest kül mäed likuwad ärra ja mäekingud kõikuwad; agga minno heldus ei pea mitte sinnust likuma, egga mo rahho seädus kõikuma, ütleb Sehowa so hallastaja.

7. Abraam!

Uri linnas Kaldea maal ellas üks mees Setti suggust, nimmega Tara, selsammal ollid kolm poega: Abram, Nahor ja Haran. Agga Tara tenis wobraid jummalaid. Siis näitis

ennast auu Issand, wäggede Jehowa Abraamile, ja ütles: Minne ommalt maalt, ja omma suggulaste seltsist, ja omma isja koiast ärra, senna male, mis ma tahhan sulle näidata. Ja ma tahhan sind sureks rahwahks tehha, ja sind wägga õnnistada, ja sinno sees peawad keif sugguwössad ma peal õnnistud sama. Ja Abram olli 75 aastat wanna. Ja temma läks wälja Haranist, kuhho ta omma isja Taraga olli tulnud, Kanaani male, ja käis ma läbbi Sekemi kohhast, More tammikust sadik. Seal näitis ennast Jehowa Abramile ja ütles: Sinno soule tahhan ma selle-samma ma anda! Ja Jehowa õnnistas Abramit, ja ta olli wägga rikkas lojustest, hõbbedast ja kullast; agga last ep olnud temmal mitte. Ja se sündis, et Abram omma telgi ukse ees istus ja pääw olli pallaw. Ja ta tõstis ommad filmad ülles ja näggi kolm meest tullemad, ja jookkis nende wasto telgi ukse jurest, ja kummardas mani ja ütles: Issand, kui ma armo leian so silma ees, siis pallun ma, ärra minne mitte omma sullasest möda; et todago piisut wet, ja peske omma jalgo, ja toetage seie pu alla. Ja ma tahhan leiwa pallokesse tua, ja kinnitage omma süddant, pärrast woite teie eddaji minua. Ja nemmad

ütlesid: Te nenda, kui sa olled rākinud! Ja Abram ruttas Sara jure, ja ütles: Joua ja wotta kolm mõdto peent jahho, sõtku ja te kōkisiid. Abram isse jookkis weiste jure, ja wöttis ühhe hea wasfika, ja andis poisi kätte, ja se tõttis tedda walmistama. Ja Abram wöttis woid ja pima, ja wasfika, mis ta olli walmistanud, ja panni sedda wobrase ette;

ja ta seisjis nende jures pu al, ja nemmad sõid. Ja nemmad ütlesid temma wasto: Kus so naene Sara? ja ta ütles: wata, seal telkis. Ja Issand ütles temma wasto: Uasta pärrast tahhan minna wisfist jälle so jure tulla, ja Saral, so naesel, peab siis poeg ollema. Agga Sara kulis sedda telgi ukse ees, ja

naeris se peale, sest ta olli jo wanna. Ja Jehowa ütles Abrami wasto: Mis pärrast naerab Sara? kas peaks niisuggune immeasfi ollema, mis Jehowa ei jonaiks tehha? — Ja Sara waltetas ja ütles: ei ma olle mitte naernud, sest ta kartis; agga Temma ütles: Ei mitte, sest ja olled naernud. — Nüüd toufid need mehhed sealt ülles, ja Abram läks nendega neid saatma.

Laul 33, 4. Sest Jehowa fanna on õige ja keif temma tö on-tõsfi dusfes.

8. Abraami sannakuulminne.

Ja Sara tõi omma wanna ea sees seätud aial, mis Summal olli temmale räkinud, poia ilmale. Agga Abraam, kes füs otse 100 aastat wanna olli, pani omma poiale nimme Izaak. — Ja se sündis pärrast monne aasta, et Summal Abraami katjus ja ütles temma wasto: Abraam, et wotta omma poeg Izaak, kes sinno ainus, kedda ja armastad, ja minne Moria male ja ohwerda tedda seal põlletamisje ohwriks ühhe nende mäggede peal, mis ma sulle tahhan võlda.

Ja Abraam tõusis warra hommiko ülles ja pani omma eesli jaddulasje, ja wöttis kaks omma noort meest ja omma poia Izaaki ennesega, ja lõhkus põlletamisje ohwri puud ja läks senna paika, mis Summal temmale olli ütelnud. Kolmandamal päwal, kui Abraam sedda paika kaugelt näggi, ütles ta omma noorte meeste wasto: Säge teie eesliga seie, ja meie lähhame poifiga senna ja tahhame kumardada, ja jälle taggasi tulla teie jure. Ja Abraam pani põlletamisje ohwri puud omma poia Izaaki selga, ja wöttis ennese kätte tulle ja noa; ja mollemad läkfid ühtlasi.

Eiis ütles Izaak omma issa wasto: Mo issa! wata siin on tulli ja puud, agga kus on tal põlletamisje ohwriks? Abram ütles: Mo poeg, küllap Summal katjub ennesele talle põlletamisje ohwriks.

Kui nad nüüd senna paika said, mis Summal olli ütelnud, teggi Abraam senna altari, seadis puud, fiddus omma poia

Isaaki kinni, ja panni tedda pude peale ja pistis omma kae wälja, ja wöttis noa, et ta piddi omma poia ärratapma. Agga Jehowa ingel hüdäs taewast temma wasto: **Abraam, Abraam,** ärra pista omma kät selle poiši külge, ja ärra te temmale mid-dagi; sest niüid tean minna, et sa omma ainust poega ei olle mulle mitte ärrakeelund. Sa Abraam töstis ommad filmad ülles, ja wata üks jääw olli temma tagga ommast sarwist räg-gadikus kinni, ja ta ohwerdas sedda põlletamisfe ohwriks omma poia asfemele.

Soan. ram. 3, 16. Nenda on Sunmal mailma armastanud, et temma omma ainosündinud poia on annud, et ükski, kes temma fise ussub, ei pea hukka sama, waid et iggawenne ello temmal peab ollema.

9. Isaaki naese wötminne.

Kui Abraam wanna olli ja ellatand, ütles temma omma fullase Elieseri wasto, kes keige wannem ja ausam olli ta perres: Minne minno male ja mo suggulaste feltfi jure, ja wötta seält

mo poia Izaakile naest. Ja sullane wöttis kümme kamelit ja keikfuggu warra omma isfanda käest, ja läks Mesopotamia male. Kui ta nüüd õhtu aial Rahori linna olli sanud, laskis ta kamelid linna tahha wee kaewo jure mahha heita, ja pallus ja ütles: Jehowa, mo Jummal, te head mo isfandale! Kui linna rahwa tüttred tulleswad wet toma, ja ma ütlen ühhe wasto: lasse omma ömber mahha, et ma joon! ja ta ütles: jo sinna ja ma tahhan ka so kamelid jota: olgo se sesamma, kedda sa omma sullasele Izaakile olled tähhendanud.

Ja se sündis, ennego ta lõppes räkimast, wata, siis tulli Rebecka, Petueli tüttar ja läks alla hallika jure ja täitis omma ömbri. Siis ütles Elieser temma wasto: Et anna mulle pisut wet ommast ömbrist rüüpada, ja ta ütles: Jo, mo isfand, ja sinno kamelid tahhan ma ka jota, ja läks ja tõmbas ka temma kamelitele wet ülles.

Kui nüüd kamelid said jonud, wöttis mees ühhe kuld-pea-otja-ehte ja käsfi-kede, ja andis temmale ja ütles: Kelle tüttar sa olled? Kas on so isfa koias maad meile ömaiaks? Ja ta wastas: ma ollen Petueli, Rahori poia tüttar. Weil on ka

õlgi kül, ka weiste sõmaaega, ka maad õmaiaks. Siis mees kummardas peaga ja heitis filmili mahha Jehowa ette, ja ütles: kidetud õlgo Jehowa, mo isfanda Abraami Jummal, kes omma heldust ja tõt ei olle mahhajättnud ja mind tee peale saatnud mo isfanda wendade kotta! Ja Rebekka jooksis ja andis sedda teada omma emma perrele, nenda kui se olli sündinud. Ja Laban, Rebekka wend, jooksis wälja mehhe jure hallika jure, ja tõi tedda kotta ja päästis kamelid lahti ja andis neile õlgi ja weiste sõmaaega; ja temmale pakkuti süa, agga Elieser ütles: Ei ma sõ enne mitte, kui ma saan ommad asjad ärraräfinud; ja teine ütles: rägi. Siis räkis Elieser keif ülles ja ütles wimaks: kui teie need ollete, kes tahhawad heldust ja truust üllesnäidata mo isfanda wasto, siis andke mulle sedda teada. Siis ütlesid Laban ja Petuel: Jehowast on se asfi wäljatulund, meie ei woi sannagi lausta sinno wasto. Wata, Rebekka on sinno ees, wõtta tedda, et ta saaks Isaaki naeseks, nenda kui Jehowa räfinud.

Teisel hommikul ütles Elieser: saatke mind minnema, et ma mo isfanda jure lähhän. Siis hüüdsid nemmad Rebekka ja küsifid temmalt: kas ja tahhad selle mehhega minna? Ja ta ütles: ma tahhan minna! Ja nemmad õnnistasid Rebekkat, ja temma sõitis Elieseriga kamelitte selgas ärra.

Agga Isaak olli pole õhto wälja peale läinud Jummalasjo järrele mõtlema; ja kui ta ommad filmad üllestõstis, näggi ta kamelid tullewad. Ja Rebekka ütles fullase wasto: Mis mees on se, sesamma, kes seal wälja peal meie wasto tulleb? ja sul-lane ütles: Se on mo isfand. Siis wöttis Isaak Rebekka ja wiis tedda omma emma Sara telki; ja ta jai temmale naeseks ja armastas tedda.

Nenda jai Isaak trööstitud pärrast omma emma surma.

Paul. 37, 5. Wereta Jehowa peale omma teed ja loda temma peale; kül ta toimetab keif hästi.

10. Jakobi teekäimine Harani pole.

Isaak ja Rebekka said kaks poega, nimmega Esaw ja Jakob. Need ollid kaksitud. Kui nüüd poisid kaswasid ülles,

jai Esaw põllomehheks ja targaks linnoaiamisje peale; agga Jakob olli wagga mees, kes telkides ellas. Ja kui Izaak olli wannaks janud, ütles ta omma poia Jakobi wasto: Sa ei pea mitte naest wõtma Kanaani ma rahwa tüütrist! Minne Mesopotamia male, Betueli kotta, ja wõtta ennesele sealt naene Labani tüütrist. Agga keige wäggewam Jummal önnistago sind ja saatko sulle suggu ja andko sinno soule se ma, mis Jummal Abraamile on annud.

Ja Jakob läks Bersabast ärra ja käis Harani pole, ja jäi tee peal ühte paika öjeks, sest pääw olli loja läinud. Ja ta panni ühhe kiwi omma pea alla, ja heitis senna maggama. Ja ta näggi unnes ja wata, üks reddel seisis ma peal ja temma ots putus taewasje, ja Jummale inglid ollid üllesminnemas ja mahhatullemas. Ja wata, Jehowa seisis seal peal ja ütles Jakobi wasto: Minna ollen Jehowa, so issa Abraami ja Isaaki Jummal; se ma, mis peal sa maggad, sedda tahhan ma sulle ja so soule anda. Ja sinno sees ja so seemne sees

peawad keik mailma sugguwösfad jama önnistud! Ja wata, minna ollen sinnoga ja tahhan sind hoida keiges paikas, sest ma ei tahha sind mitte mahhajätta, senni kui ma saan teinud, mis ma sulle ollen räkinud.

Kui Jakob ommast unnest üllesärkas, siis ütles ta: Töeste Jehowa on siin paikas! Siin ei olle muud, kui Jummal kotta, ja siin on taewa wärraw! — Ja Jakob panni selle kiwi sambaks ja wallas ölli temma otša peale, ja panni selle paiga nimme: Petel, se tähhendab: Jummal kotta.

Ja Jakob läks eddasi ja tulli ühhe kaewo jure, mis wäljal olli, ja wata, sealsammas ollid kolm puddolojuste karja, mis seal

maas maggasid. Ja Jakob ütles karjastele: Mo wennad, kust teie ollete? Ja nemmad ütlesid: Meie olleme Haranist. Ja ta ütles neile: kas teie tunnete Labanit, Raori poega? ja nemmad vastasid: küll meie tunneme, ja wata, sealt tulleb Rael, Labani tüttar omma isja puddulojustega. Kui Jakob tedda näggi, siis läks ta liggi ja weretas kiwi kaewo su spealt ärra ja jotis Labani puddulojussid ärra, ja andis Raelile suud ja andis temmale teäda, et ta Rebekka poeg olli. Agga Rael jooksis ja andis sedda omma isisale teäda. Kui Laban sedda kulis jooksis ta Jakobi wasto, hakkas temma ümber kaela ja wiis tedda omma kotta.

Paul 23, 6. Headus ja heldus peawad mind tagga aiama keige mu ello aia ja ma jään Jehowa kotta kauaks aiaks.

11. Jakob lähheb taggasi Kanaani male.

Jakob tenis Labanit 14 aastat temma kahhe tütre pärrast, Lea ja Rael. Neist kahhest naesest sündisid Jakobile 12 poega. Nende nimmed on: Ruben, Simeon, Lewi, Juda, Dan,

Rawtali, Kad, Aser, Sjasfar, Sebulon, Josef ja Benjamin. Kui need nelliteistkümmend aastat mödas ollid, ütles Jakob Labani wasto: anna mo naesed ja mo lapsed, kelle pärrast ma ollen sind teninud, et ma lähhän omma male. Ja Laban ütles ta wasto: **ma ollen ärraarwanud, et Jehowa mind sinno pärrast on önnistanud**; sellepärrast jä minno jure ja nimmeta mulle omma palka, siis ma tahhan fedda anda. Jakob wastas: Ma tahhan tänna pääw keif so puddolujuksid läbbikäia ja seält ärralahutada keif tähnelissed ja kirjud lambad ja keif suitsokarwa lambad tallede seast ja kirjud ja tähnelissed kitste seast; ja se olgo minno palk. Ja Laban ütles: Wata, se olgo nenda so fanna järrele. Ja Issand önnistas Jakobit, ja ta koskus üpris wägga, ja temmal olli paljo puddulujuksid ja ümmardajaid ja jullasid ja kamelid ja eeslid.

Ja kue aasta pärrast ütles Jehowa Jakobi wasto: **Minna ollen so Jummal, fedda ja Petelis näggid. Wötta nüiid kätte, ja minne siit ärra omma wannematte male ja omma suggulaste jure ja ma tahhan sinnoga olla.** Ja Jakob panni ommad naesed ja lapsed kamelitte selga, ja satis keif omma lojused ja omma warrandusse ärra, et ta pididi minnema omma isja Issaaki jure Kanaani male. Ja te peal jattusid Jummal inglid temma wasto, ja kui ta neid näggi ütles temma: **Se on Jummal leer (wäggi).** Ja pärrast teggi ta selle palwe: **Jehowa, mo isja Abraami ja Issaaki Jummal, minna ei olle middagi keitide heateggemiste ja keige trunse wasto, mis Sa omma jullasele olled teinud; sest ma ollen omma keppiga ülle Jordani läinud, ja nüiid ollen ma tahhaks hulgaks sanud.** Kui ta Saboffi jõe jure sai, satis ta omma kaks naest ja ommad lapsed ülle jõe ja keif mis temmal olli, ja jäi üksipäinis järrele. Siis eitles üks mees kangeste temmaga, jenni kui hakkas koitma. Ja se mees ütles: **Lasse mind lahti, sest koit on jo wäljas.** Agga Jakob ütles: **Ei ma lasse sind mitte, kui sa mind ei önnista.** Se mees ütles: **Sinno nimmi ei pea enam Jakobiks hütama, waid Israeliks, sest sa olled kui würst wõitelnud Jummalaga ja innimestega, ja olled woimust sanud.**

Öppetusse Sann. 15, 29. Issand on kangel wälattest ärra, agga õigete palwet wõttab Ta kuulda.

12. Jõsepit müüakse ärra.

Jakob olli Kanaani maal ellamas ja temma poiad hoidsid temma lojufsid. Agga Jsrael armastas Jõsepit ennam kui keiki omma poege ja teggi temmale kirju kue. Sepärrast said temma wennad kadedaks ja wihkasid tedda. Pealegi näggi Jõsep unnenäo ja räkis sedda omma wendadele ülles, ja ütles: Et wata, meie ollime wäljal wihkufid siddumas ja wata, minno wihk toustis ülles ja jäi ka püsti seisma, ja teie wihhud tullid temma ümber ja kumardasid minno wihho ette. Ja temma wennad ütlesid: Peaksid sinna öiete kunningaks meie ülle sama ja wallitsema meie ülle? Se peale said wennad weel kurjemaks. Ja ta näggi weel unnes teise unnenäo ja juttustas sedda omma wendadele ja ütles: ma ollen unnes näinud, et pääw ja ku ja 11 tähte minno ette kumardasid. Siis sõitles isja tedda ja ütles: kas minna ja so emma ja so wennad peawad öiete tulles ja sind kumardama? Ja wennad kaetsesid tedda, agga isja piddas sedda meles.

Kui nüüd Jsraeli poiad Sekemis ollid karja hoidmas, ütles ta Jõsepi wasto: et minne, wata, kas so wendade käsfi hästi

käib, ja kas karjaga hea luggu. Ja kui ta wennad tedda kaugelt näggid, ütlesid nemmad teine teise wasto: Wata, sealt tulleb õige unnenäggia! Et tapkem tedda ärra, siis same nähha, mis temma unnenäud on. Agga Ruben ütles: Ärge wallage werd ärra, waid wiskage tedda fenna auko, mis kõrbes on, sest temma nou olli, tedda sealt jälle wäljatommata. Kui müüd Josef nende jure tulli, siis wötsid nemmad kirjo kue temma seljast ärra, wiskasid tedda auko, kus ep olnud wet sees, ja istusid mahha leiba wõtma.

Ja wata tejelts Ismaelide kaupmeestest tulli ja olli monne kalli kaubaga Egiptusse male minnemas. Ja Juda ütles omma wendade wasto: Mügem tedda ärra Ismaelide kätte, et meie temma werd ärra ei walla, sest ta on meie wend. Ja nemmad kuulsid temma janna; nemmad tömbasid tedda august wälja ja müsid Josepi ärra Ismaelide kätte kahhekümne hõbbe sekli eest. Need wisid tedda Egiptusse male. Agga wennad wötsid Josepi kirjo kue ja tapsid ühhe sikko ja kastsid kue werresse ja läkkitasid jedda omma issa kätte ja ütlesid: Sedda olleme meie leidnud, et tunnistä, kas se so poia kuub on woi ollematta. Agga issa Jakob ütles: Se on mo poia kuub! Kurri ellajas on tedda ärrafõnud, Josef on töeste ärramurtud! Ja ta leinas wägga omma poia pärrast ja ei annud ennast mitte trööstida ja ütles: kül ma lähhän leinades omma poia jure hauda.

Jakob. 3, 16. Kusä kaddedust ja rido on, seäl on üks seggane ja selge pahha tö.

13. Josepit töstetakse sureks issandaks.

Ismaelid müsid Josepit Egiptusse maal Potiwarile, kes olli kuningaga (Barao) üllem tener, pärrisorjaks ärra. Ja Issand olli Josepiga ja laskis keik, mis Josepi käe al olli, korda minna. Agga se sündis, et Potiwar naene Josepi kiusas patto teggema. Agga Josef wastas temmale: kuidä peaksin minna se jure turja teggema ja Jummalä wasto patto teggema? Selle pärrast hakkas ta Josepit wihkama, ja Potiwar laskis tedda wangi panna; agga Issand olli Josepiga. — Kahhe aasta

pärräst näggi Warao unnenäus seitse lihhamat lehma ja seitse lahjat; siis jälle seitse jämmedat wilja pead ja seitse penikest; agga ükski ei woinud temma unnenäud ärrafelletada. Siis laskis Warao Jofepit kutsuda ja juttustas temmale omma unnenäud. Jofep wastas: Need seitse head lehma ja head wilja pead on seitse head wilja aastat; need seitse lahjat lehma ja tühja ärrakörwetud pead on seitse nälja aastat. Se könne olli Warao mele pärrast ja temma ütles Jofepile: Et Summal sinnule sedda keif on teada annud, siis ei olle ükski ni moistlik ja tark kui sinna; keif mo rahwas peab so susanna kuulma. Sa Warao panni omma jõrmusse Jofepi jõrme, ja panni kallid linnased rided temma selga ja kuldkee temma kaela, laskis tedda ommas tõldas sõita ja käs kis temma eel hüda: iggauks heitto põlwele mahha. — Sa seitse wilja aastat tullid, ja Jofep koggus

seitsme aasta wilja kofko, mis arwamatta paljo olli. Kui nüüd seitse nälja aastat tullid, siis teggi ta keif aidad lahti ja müüs keige rahwale; sest nälg olli woimust sanud keige made sees. Siis ütles ta Jakob omma poegadele: Egiptusses peab wilja ollema; minge sinna alla ja ostke sealt, et meie nälga ei surre.

Nenda läksid Jofepi wennad Egiptusse male. Ja nemmad tullid Jofepi ette ja heitsid temma kui ühhe sure isfanda ette mahha, sest nemmad ei tunnud tedda mitte; agga Jofep tundis neid ärra. Ja ta teggi ennast wõbraks nende wasto ja räkis nendega waljuste ja ütles: kust teie tullete? Nemmad ütlesid: Kanaani maalt, leiba ostma. Jofep ütles: Teie ollete sallajad ma kulajad, teie ollete tulnud watama, kust poolt ma lahti on. Nemmad wastasid: Ei mitte mo isfand; meie olleme ühhe mehhe poiad ja olleme õiged mehhed. Meie olleme 12 wenda Kanaani maal; norem on tänna weel issa jures ja üht ep olle ennam ollemas. Agga Jofep panni neid kolm päwa wahhi alla. Siis ütles temma nende wasto: kui teie õiged ollete, siis jägo üks teie jeltst kinni wangihonesse, ja teie minge ja wige koddo, mis ollete ostnud. Ja toge omma norem wend mo jure; siis sawad teie kõnmed tõeks. Ja nemmad ütlesid teine teise wasto: Meie olleme jüallused omma wenna Jofepi pärrast; nüüd nõutakse temma werri meie käest tagga. Agga Jofep moistis sedda ja põris nende jurest ärra ja nuttis. Siis wöttis ta Simeoni nende seast ja laskis tedda nende filmade ees kinni siduda. Teised agga läksid minnema. Kui wanna issa keif sedda kulis, mis olli sündinud, sai ta wägga kurwaks ja ütles: Teie tete mind lapst lahki.

Laul. 37, 37. Hoia, mis ilmalaitmatta ja wata se peale, mis õige on; sest selle mehhe wiimne järg on rahho.

14. Jofep annab ennast wendadele tunda.

Ja nalg olli juur seal maal nenda, et Jakob omma poegadele ütles: minge jälle Egiptusse male, meile pisut leiba ostma. Ta ei tahtnud kül omma poia Benjamini nendega ühhes läkitada. Agga Juda ütles: Se mees Egiptusse maal kinnitas meile wägga ja ütles: Teie ei pea mitte mo filmi nähha fama, kui teie norem wend ei olle teiega. Sada nüüd pois minnoga, ma ollen temma eest käemees. Ja Israel ütles: Kui se nenda on, siis tehke sedda! Ja ta andis neile ka melehead kasa Kanaani ma feige parramast wiljast, ja ütles: Ja se feigewäggewam

Summal andko teile hallastust selle mehhe käest, et ta lasseks teie teise wenna ja Benjaminiteiega ärratulla. Siis läksid nemmad alla Egiptusse male. Ja kui nemmad Jofepi ette said, terretas temma neid heldeste, küsis wanna isja järrele ja kui ta Benjamini näggi, hakkas ta halle meel põllema, ja ta ruttas omma kambri ja nuttis seal. Ja siis tulli ta jälle wälja, piddas ennast ja kutsus neid roga wõtma. Ja Jofep panni neid istuma iggaühhe omma wannusse järrele; agga wennad pannid jedda isjekeskis immeks. — Pärast jedda lastis Jofep nende kottid wiljaga täita ja iggaühhele omma rahha jälle kotti suhhu panna. Benjaminile käskis ta peale selle weel hõbbe karrika kotti suhhu panna. Ja kui nad ollid minnema läinud, satis Jofep omma majapiddaja neile järrele. Se ütles nende wasto: Mikspärast tasjute teie kurja hea eest, ja ollete jedda ärrawõtnud, kust seest mo isjand joob? Agga nemmad wastasid: Meie olleme õiged mehhed! Ja keif kottid tehti lahti ja otsiti läbbi, ja karrikas leiti Benjamini kottist. Ja Jofep räkis nendega waljuste ja ütles: Se mees, kelle käest se karrikas on leitud, se peab mulle fullaseks jäma, agga teie minge rahhuga ülles omma isja jure.

Siis astus Juda temma liggi ja ütles: mo isfand, ärgo süttigo so wiha põllema so fullase wasto. Kui meie nüüd tullekšime omma isša jure ja se noormees ei olleks mitte meiega, siis sadakšime omma isša, sinno fullase hallid juuksed murrega hauda. Sellepärast lasse mind, pallun ma, fullaseks jada omma isšandale, ja se noormees mingo omma wendadega ülles isša jure. — Siis ei woinud Josef ennaft ennam piddada. Ta satis keif Egiptusše mehhed wälja ja ütles nutto heälega: Minna ollen Josef, teie wend, kedda teie ollete ärramünuud. Agga nemmad kohlusid ärra temma filma ees. Ja Josef ütles nende wasto: Ärgo kurwastage nüüd mitte, et teie mind seie ollete ärramünuud, sest teie ello üllespiddamisše pärrast on Summal mind teie ele seie läkkitanuud. Ja ta hakkas omma wenna Penjamini kaela ümber ja andis keikile omma wendadele suud ja nuttis nendega. Ja Josef ütles: Joudke ja minge ülles mo isša jure ja üttelge ta wasto: Nenda ütleb so poeg Josef: tulle mo jure, ärra wibi; ja ja pead Roseni maal ellama ja ma tahhan find sealsammas toita. Ja nemmad läkšid ärra omma isša jure ja andsid temmale kedda keif teada. Siis ütles Israel: Sest on kül, et mo poeg Josef alles ellab! Ma tahhan minna ja tedda nähha, enne kui ma surren.

1. Mose 50, 20. Ja teie mõtlešite kül mo wasto kurja, agga Summal mõtles kedda heaks, et ta teeks nenda kui tänapäaw on, ja paljo rahwast ellusše jättaks.

15. Moses.

Israel läks alla Egiptusše male omma lastega ja laste lastega, omma lojuštega ja keigega, mis temmal olli, ja ellas Roseni maal. Ja enne surma koggus temma ommad poiad kofko omma wodi ümber, õnnistas neid ja ütles: Ei pea wallitusše tep Judast mitte ärralahkuma, senni kui se rahhosaatja (Kristus) saab tuluud ja selle janna wõtwad rahwas kuulda. Kui nüüd Josef ja keif temma wennad ollid ärrasurnud, siggisiš Israeli lapsed wägga Egiptusše maal ja said üpris wägga wäggewaks rahwaks, et se ma neid täis sai. Ja uus kuningas ja wallitus hakkas Egiptusše maal, ja se ei teadnud middagi Josepist

ja waemas Iisraeli lapsi ja sundis neid kange hirmoga rasket teggo teggema telliskiwwide kallal, sest Warao olli käskinud kaht linna ehitada. Ja Warao andis keige omma rahwale käsko ja ütles: keik poeglapsed, mis sünniwad, peate jõe wiskama ja keik tüttarlapsed ellusse jätma.

Selsammal aial tõi üks Iisraeli naene ühhe kauni poeglapse ilmale ja hoidis tedda kolm kuud warjul. Agga kui ta tedda ennam ei woinud ärrapetta, teggi ta ühhe laeka pilliroost ja törwas sedda piggiga, ja panni lapse sisse ja panni laeka kõrkjatte sisse jõe äre; ja ta ödde jäi kaugelt watama, mis temmale pididi sündima. Ja Warao tüttar läks alla ennast pesjema jõe

äre, ja temma nored naesterahwas kõndisid jõe äres. Ja kui ta laegast pilliroo sees näggi, läkkitas ta omma ümmardaja ja laskis tedda ärratua. Kui laegas lahti tehti, näggi temma last ja wata, siis nuttis poeglaps, ja Warao tüttar andis temmale armo ja ütles: Se on üks Ebrea rahwa poeglastest. Ja temma ödde, kes emal seisis, tulli ja ütles Warao tütre wasto: kas ma pean minnema ja sulle ühhe immetaja naese kutsuma Ebrea

naeste feast, et ta sülle last immetab? Ja Warao tüttar ütles: Minne ja te fedda. Ja neitsit läks ja kutsus lapse emma. Siis ütles Warao tüttar temmale: Wötta se laps ja immeta tedda mulle, ja ma tahhan sülle palka anda; ja naene wöttis lapse ja immetas fedda. Ja kui laps sai kangemaks, siis wiis ta tedda Warao tütrele, ja ta sai temmale pojaiks ja ta panni temmale nimme Moses.

Sobi ram. 10, 11. Ežo ja head teggid sa mulle, ja so üleswötminne hoidis mo waimo.

16. Moses Orebi mäel.

Ühhel päwal läks Moses wälja omma wendade jure neid watama ja näggi ühhe Egiptusse mehhe üht Ebrea meest pekswad. Ja Moses läks temmale appi ja löi Egiptusse mehhe mahha; ja mattis tedda liwa sisse. Kui kunningas seft kuulda sai, pididi Moses ärrapöggenema Midjani male ja sai ühhe preestri, Setro jure. Se andis Mosessele omma tütre Sippora naeseks ja panni tedda omma karja ülle. Ja ühhel päwal, kui Moses olli omma äia puddolokuffid hoidmas Orebi mäe jures, näitis ennast Jehowa ingel temmale tullele kis kibbowitsa poöfas, ja ta näggi, et se poöfas tulles põlles ja ta ei põllend mitte ärra. Ja Moses astus liggimale watama, mis seal olli, ja wata üks heal poöfast hüdis: Moses, Moses! ja temma ütles: siin ma ollen. Ja se heal ütles: Ärra tulle seie liggi, wötta kingad jallast ärra, seft se paik, kus peal sa seisad, on pühha ma. Ja ta ütles: Ma ollen so isja Summal, Abraami Summal, Ssaaki Summal ja Sakobi Summal. Ma ollen näinud omma rahwa willetsust, mis Egiptusses, ja ollen kuulnud nende kiskendamist nende sundijatte pärrast; ja ma ollen mahhatulnud neid ärrapeästma Egiptusse rahwa käest, ja neid siit maalt ärrawima ühhe hea ja laia male, ühhe male, mis pima ja met joseb, Kanaani rahwa paika. Ja tulle nüüd, ma tahhan sind läkkitada Warao jure, et sa mo rahwast Egiptussest wälja wiid. Ja Jehowa ütles: Ma tahhan töeste sinnoga olla ja immeteggusi Egiptusses tehha. Agga Moses ütles: Ma pallun Issand, — mul on kange su ja kange keel. Ja Jehowa ütles temma wasto: kes on inimmessele su

teinud, ehk fes on feletuma ehk kurdi ehk näggija ehk pimmeda teinud? efs minna Jehowa? Siis minne nüüd, ja minna tahhan so suga olla ja sind õppetada, mis ja pead räkima. Ja Moses teggi nenda kui Issand tedda olli käsknud ja tulli omma äia Jetro jure ja ütles: Lasse ma lähhän, et ma taggasti saan omma wendade jure, mis Egiptusjes on, et ma saan nähha, kas nemmad alles ellus on. Ja Jetro ütles Mosessele: Minne rahhoga.

Jesaja 40, 10. Ärra kardä mitte, sest minna ollen sinnoga; ärra wata mitte ennese ümber, sest minna ollen so Summal, ma teen sind tuggewaks, ma aitan sind ka, ma pean sind ka ülles omma õigusse parrenta käega.

17. Kümme käsko antakse Sinai mäe peal.

Kui Moses ärraläks tulli temma wend Aron te peal temma wasto, ja Moses andis temmale keif jedda teada, mis Jehowa olli räkinnud. Siis läksid Moses ja Aron Warao jure ja ütlesid: Nenda ütleb Jehowa, Issraeli Summal: Lasse mo

rahwas minna mulle pühha piddama kõrbes. Agga Warao wastas: Kes on Jehowa, kelle janna ma pean kuulma? Minna ei tunne tedda, egga tahha ka mitte lasta Iisraeli minna. Agga Issand läffitas sured ja hirmsad nuhtlusjed Egiptusje peale, täid ja konnad innimeste ja lojuste külges, katto, rahhet ja roh-hotirtjud, ja löi ühhel öjel keif essimesjed poeglapsed Egiptusje maal mahha, ni hästi Warao poia kui ümmardaja essimesse poia ja nendasammoti ka keif lojuste essimesjed isfased lomad. Ja suur kissendaminne olli Egiptusjes. Siis lastis Warao Iisraeli rahwast minna, ja nemmad tullid punnase merre jure; agga Warao ajas neid tagga wanfrite ja rüütlitega ja keige omma jõawäega. Agga Summala ingel, kes Iisraeli eel käis, läts pilwejambas nende tahha ja seisis Iisraeli ja Egiptusje rahwa wahhel. Ja Moses firrutas omma kät merre pole, ja wessi andis ennast löhki, et Iisraeli lapsed keif merrest kuiwa peal käisid; ja Egiptusje rahwas aiastid nende järrele kuiwa merre siisse. Agga Jehowa kässo peale firrutas Moses teist korda omma keppe ja kae wälja merre pole, ja wessi jookkis jälle kokko ja kattis Warao ja temma wäe, et ühte ainustki neist ülle ei jänud. Siis laulis Moses ja Iisrael Issandale üht laulo ja ütlesid: Ma tahhan Jehowale laulda, sest ta on wägga kõrgeks jänud, hobbojed ja nende rüütliid on ta merresse heitnud. Minno rammo ja laul on Jehowa, ja ta on mulle ärrapeastmisjeks. — Kolmandamal kuul pärrast wäljammemist Egiptusjest said Iisraeli lapsed kõrbe Sinai mäe jure. Ja Issand ütles Mosesse wasto: Minne rahwa jure ja pühhitse neid ja pesko nemmad ommad rided ärra, ja olgo nemmad walmis kolmandama päwa wasto; ja te pire mäe ümber, et kegi senna mäe külge ei putu. Ja Moses teggi nenda. Siis tulli Jehowa mahha keige rahwa nähhes Sinai mäe peale tullega, ja keif se mäggi suitjes ja wärrises wägga. Ja Summal räkis keif needsinatjed jannad ja ütles: 1) Minna ollen Issand, sinno Summal, jul ei pea mitte teisi Summalaid ollema minno kõrwas. 2) Sinna ei pea mitte Issanda, omma Summala nimme ilmaasjata juhho wõtma, sest Issand ei jätta tedda nuhtlematta, kes temma nimme kurjaste prugib. 3) Sinna pead pühhapäwa pühhitsema. 4) Sinna pead omma isja ja omma emma auustama, et sinno käsfi hästi käib ja sinna kawa ellad ma peal.

5) Sinna ei pea mitte tapma. 6) Sinna ei pea mitte abbiello ärrarikkuma. 7) Sa ei pea mitte warrastama. 8) Sa ei pea mitte üllekohhut tunnistama omma liggimesse wasto. 9) Sa ei pea mitte himmustama omma liggimesse kooda. 10) Sa ei pea mitte himmustama omma liggimesse naest, jullast, ümmardajat, weiksid egga muud, mis temma pärralt on. Ja Issand kirjutas needsiinnatsed kässofannad kahhe kiwvi laua peale ja andis neid Mojesse kätte. Ja Mojes panni neid seädusse laeka fiske ja ehhtas seädusse telki ja panni seädusse laeka fenna fiske. Ja Issand wallitses Aroni üllemaks = preestriks ja temma poiad preestriks, et nemmad Tedda seädusse telkis pidid tenima.

1. Joan. 5, 8. Se on Jummal armastus, et meie temma kässofannad peame, ja temma kässofannad ei olle mitte rasked.

18. Josua.

Nellikümmend aastat käisid Israeli lapsed kõrbes. Ja kui Mojes saddy ja kakskümmend aastat wanna olli, surri temma ärra, ja Israeli lapsed leinasid tedda kolmkümmend päwa. Pärast

Mosesse surma ütles Jehowa Jofua wasto: Moses mo fullane on surnud, ja nüüd wotta kätte, minne ülle Jordani jõe, sinna ja keif se rahwas senna male, mis ma Israeli lastele annan. Sa Jofua wöttis kätte ja wiis Israeli rahwast Jordani äre. Sa kui preestrid, kes seädusse laeka kandsid, jallaga pidid wee fiske astuma, siis jäi se wessfi, mis üllemalt polelt mahha tulli, seisma, ja se wessfi, mis mahhajooksis, solamerresse, kaddus kogoni arra, ja keif rahwas läksid kuiwalt läbbi Jeriko pole.

Agga Jeriko olli üks kindel lin ja panni omma wärrawad kinni Israeli laste pärrast. Agga Jehowa ütles Jofuale: wata ma ollen selle linna ja temma kunninga sinno kätte annud. Keif sõamehhed peawad linna ümber käima kuus päwa. Agga seitsmendamal päwal puhhugo preestrid pasjunattega ja käigo seitse korda linna ümber; siis peab linna müür omma paiga pealt mahha langema. Sa Jofua teggi nenda kui Isfand tedda olli käsknud, ja müür langes senna paika mahha, ja rahwas läks ülles linna.

Kui Kanaani ma kunningad jedda kuulda said kartsid nemmad wägga. Sa wiis Emori kunningast ja keif nende wäggi

tullid kofko. Agga Jofua läks nende wasto keige omma sõawäega ja löi Emori rahwast mahha sure taplussega. Ja se sündis, kui nemmad Iisraeli eest pöggeneſid, et Jehowa jured rahheterrad taewast nende peale satis ja ennam sest surrid, kui Iisraeli laste moõga läbhi. Sel päwal räkis Jofua Summalaga ja ütles: Päike, seiſa paigal Kibeonis ja ku Ajaloni orgus! Ja päike seiſis paigal liggi terwe päwa ja ku jäi seiſma kurni rahwas omma waenlaste kätte ollid maksnud. Nenda andis Jehowa ennamiste keif Kanaani ma nende kätte, ja Jofua jaggas maad Iisraeli rahwa 12 fugguarru kätte.

Pärrast ſedda kutsus Jofua keif Iisraeli rahwast kofko ja tulletas neile keif Jummalala heateggemisse mele ja manitſes neid: Ja nüüd kartke Jehowat ja tenige tedda tõſſiſe ja wagga ſüddamega. Ärge tenige mitte woõra rahwa jummalaid, waid jäge Jehowa jure. Kui ſe agga teil wasto meelt on Jehowat tenida, ſiis wallitſege endile tänna, ſedda teie tahhate tenida, agga minna ja minno perre tahhame Jehowat tenida. Siis wastas rahwas ja ütles: Meie tahhame ka Jehowat, omma Summalat tenida ja temma janna kuulda.

Jofua 24, 15. Agga minna ja minno perre tahhame Iſſandat tenida.

19. Rut.

Pärrast Jofua jurma hakkasid Iisraeli lapsed kurja teggema ja tenisid Paali ja Aſteroti, nende rahwa jummalad, kes nende ümber elasid, ja kummardasid neid ja wihhaſtasid Iſſandat. Siis andis Jehowa neid nende waenlaste kätte ja neil olli wägga kitsas kä; agga kui nemmad Iſſanda pole kiſſendasid, heitis temma armo nende peale ja peäſtis neid wahwa meeste läbhi, kes kui kohtomoiftjad rahwa ülle wallitſesid.

Selſammal aial, kui kohtomoiftjad wallitſesid, olli kord nälg Juda maal. Ja üks mees Petlemmaſt läks omma naeſe ja kahhe poiaga ärra Moabi male. Se mees surri ärra ja temma poiad wõtsid Moabi rahwa tütrede enneſtele naeſeks; teiſe nimmi olli Orpa, teine Rut. Kui nad kümme aastat ſeal ollid ellanud, ſurrid mollemad poiad ärra, ja Noomi, nende emma wõttis kätte

ja läks omma minniattega Noabi maalt taggasi omma male. Kui nad te peal ollid ütles Noomi omma kahhe minnia wasto: Pöörge taggasi, mo tütreid! Agga nemmad töstsid omma heält ja nutsid ja ütlesid: Meie lähhäme ifka sinnoga so rahwa jure. Ja Noomi ütles: Miks teie tahhate moga tulla? Siis andis Orpa ämmale suud ja läks taggasi. Agga Rut ütles: ärra käi mo peale, et ma find pean mahhajätma; sest kus pole ja lähhäd, fenna lähhän minna ka; sinno rahwas on minno rahwas ja sinno Summal on minno Summal; kus sinna furred, fenna tahhan ma ka furra. Ja nemmad läksid mollemad ärra ja tullid Betlemma odra leikusse hakkatusses. Ja Rut läks põllule päid noppima; agga se pöld olli Boasi pärralt, kes Noomi suggulane olli. Kui Boas põllule tulli, terretas temma leikajaid ja ütles omma poisile: Kelle pärralt on se norik? Ja temma wastas: Se on Noabi naene, kes Noomiga taggasi tulnud. Siis ütles

Boas Rutti wasto: Kule, mo tüttar, ärra minne noppima teise põllo pealt, waid jä feie mo tüdrukute seltsi. Kui sul janno on, siis minne fenna lähkrite jure ja jo, ja sö sest, mis poisid towad; sest ma tean keik, mis ja omma ämmale olled teinud pärrast omma mehhe furma. Sehowa tassugo so tö, kelle tibade alla ja

olled tulnud warjo sama. Ja Rut noppis Boasi tüdrukute seltsis, ja õhto andis ta omma ämmale sest, mis ta olli noppinud. Ja Noomi ütles: Boas olgo õnnistud temma heldusse eest. — Ja pärrast leikust wöttis Boas Rutti ennesele naeseks, ja Rut tõi temmale poia ilmale ja selle lapsele panti nimmi Dbed. — Agga Dbed sünnitas Isai ja Isai on kuningaga Daweti isja.

1. Tim. 4, 8. Summalakartus sadab keigile asjadele kasso, ja on selle sijnatse ja tulleswa ello tootus.

20. Samuel.

Swraimi mäggifel maal ellas üks mees Elkana ja temma naese nimmi olli Anna. Ja Anna sai poia ja panmi temmale nimme Samuel, sest ta olli tedda Jehowalt pallunud. — Kui nüüd poisike kaswis, wiis emma tedda Silusse Jehowa kotta ja andis tedda preestri Eli kätte, ja Samuel olli Jehowat tenimas preestri Eli ees ja olli armas Summala ja innimeste melest. Agga Eli poiad ollid kõlwatunud innimesjed, kes Jehowat ei tunnud ja keifuggu kurja teggid. Ja ühhel õfel, kui Samuel

olli templis maggamas, kus Jehowa laegas olli, hüdis Jehowa: Samuel! Agga Samuel ei tunnud Jehowa heält ja jookkis Eli jure, ja ütles: Siin ma ollen. Agga Eli ütles: Ei ma polle hüüdnud, heida jälle mahha. Ja Issand hüdis teist korda: Samuel! Ja Samuel toufis ülles ja läks Eli jure, ja ütles: wata, siin ma ollen, sest sa olled mind hüüdnud; agga temma ütles: Ei ma polle hüüdnud, mo poeg, heida jälle mahha. Ja Issand hüdis Samueli kolmat korda. Ja kui ta jälle Eli jure läks ja ütles: Siin ma ollen, sa olled mind hüüdnud, siis moistis Eli, et Jehowa poisi olli hüüdnud, ja ütles temmale: Minne ja heida mahha, ja kui kegi sind jälle hüab, siis ütle agga: Jehowa rägi, so fullane kuleb. Ja Jehowa tuli weel üksford ja hüdis: Samuel, Samuel! Ja Samuel ütles: Rägi, so fullane kuleb. Ja Jehowa ütles: Ma tahhan Eli ja temma poegade peale kohhut moista nende üllekohto pärrast. Teisel hommikul küsis Eli Samuelit: Mis se olli, mis Jehowa sinnuga räkis? Ärra jalga middagi mo eest ärra. Siis andis Samuel temmale keif teada ja ei salgand middagi ärra. Ja Eli ütles: Temma on Jehowa, ta tehko, mis temma melest hea on. — Ja se sündis, kui Issrael läks wälja Wilistide wasto söddima, siis woeti Summala laegas ärra, ja need kaks Eli poega surrid möllemad sötta. Kui Eli sedda kuulda sai, langes ta taggaspidi istme pealt mahha, ja murdis omma kaela ja surri ärra.

Kal. 6, 7. Äрге effige mitte! Summal ei anna emast mitte pilgata, sest mis innimenne ial külwab, sedda ta ka leifab.

21. Saul ja Dawet.

Kui Samuel wanuaks sai, siis tullid keif Issraeli rahwa wannemad kokko ja ütlesid temmale: Panne nüüd kuningas meie ülle, nenda kui keigel mu rahwal on. Se janna olli Samueli melest pahha, agga Jehowa ütles temma wasto: Kule agga rahwa janna; sest nemmad ei olle sind põlgnud, waid mind. Siis wöttis Samuel öllikrusti ja wöidis Sauli würstiks Issraeli ülle.

Ja Wilistid foggusid omma jõawäe sötta Issraeli wasto ja seisid ühhe mäe peal siin pool, ja Issrael seisis seal pool, ja org

olli nende wahhel. Siis tuli Bilistite lerist üks mees wälja, Koljat nimmi, se olli kuus künart ja üks waks pitt, ja wastkübbar olli ta peas, ja somuste wiisil tehtud raudrie ta selgas, ja ta pigi wars olli kui lõngapoom. Se teotas Israelit ja hüdis: Wallitsege ennestele üks mees ärra, kes allatulleb minno

wasto taplema. Kui ta mind mahha lööb, siis tahhame meie teile sullasiks jada; agga kui minna temma peale woimust saan, siis peate teie meile sullasiks jama ja meid tenima. Kui Saul ja keif Israel sedda kuulsid, siis kartsid nemmad wägga. Ja Dawet, Isai poeg, läks Sauli jure ja ütles: minna, so sullane tahhan minna ja selle Wilistimehhega tappelda. Ja kuningas ütles: Ei ja woi selle Wilistimehhe wasto minna temmaga taplema, sest ja olled noor mees agga temma on söddamees ommast norest põlwest. Agga Dawet ütles: Ma olin karjane omma isja

jures lam-
bais, ja ollen
ni hästi löu-
koera kui kar-
ru mahhalö-
nud, ja
Jehowa, kes
mind nende
metjaliste
käest on ärra-
peästnud, kül
sejamma
mind ka peäs-
tab selle Wi-

listimehhe käest. Ja Saul ütles: Minne ja Jehowa olgo finnuga. Ja Dawet wöttis omma keppi kätte, ja wallitses ennesele jõest wiis filledat kiwvi ja pani neid karjatse pauna, ja temma ling olli ta kä, ja läks Wilistimehhe liggi. Ja Koljat ütles: Kas ma koer ollen, et ja keppiga mo jure tulleid. Dawet wastas: Sinna tulleid mo jure moögaga ja pigiga ja oddaga, agga ma tullen so jure wäggede Jehowa, Israeli Jummalala nimmel, sedda finna olled laimanud. Kui nüüd Wilistimees Daweti liggi hakkas tulles, pistis Dawet omma käe pauna, ja wöttis sealt kiwvi wälja, ja wiskas sedda lingoga Koljati pea otša sisse, et ta filmili mahhalanges. Siis jooksis Dawet ta liggi ja wöttis temma moöga ja raius sellega ta pea ot-
fast ärra. —

Ja pärast Sauli surma sai Dawet kuningaks ja wallitjes 40 aastat Jerusalemmas.

Paul 56, 12. Summala peale ollen ma lootnud, ei ma tahha mitte karta, mis woib mulle innimenne tehha.

22. Salomon.

Kui Dawet olli surnud sai Salomon temma poeg Israeli kuningaks. Ja Salomon armastas Jehowat ja käis omma isja Daweti seadmiste sees. Ja Summal näitis ennast Salomonile õse unnes ja ütles: Pallu, mis ma sulle pean andma. Salomon ütles: Anna mulle tarkust ja üks sannawõtlik südda, et ma so rahwale woiksin kohhut moista ja ärramoista, mis hea ja kurri on. Se olli Summala mele pärast, ja temma ütles temma wasto: Et sa sedda asja olled pallunud ja ei olle ennesele pallunud ei pitka igga egga rikkust, wata, siis ollen ma sulle annud ühhe targa ja moistliku süddame, ja pealegi rikkust ja auu!

Ja Salomon ehhitas Issandale pühha kodda, kuuskümmend künart pitt, ja kakskümmend künart lai ja kolmkümmend künart kõrge. Ja ta ehhitas eestkoia templi ees ja teggi koia müri külge ühhe maddala hone ümberringi, ja walmistas keige pühhama paiga koias seestpidi, et Jehowa laegas senna pidid pandama. Ja Salomon kattis koia seestpidi selgema kullaga, ja koia seinade peale laskis ta nikkerdada nikkerdamisje wisi. Salomon teggi ka keif riistad, mis Jehowa koia tarwis: kuldatari ja laua kullast, ja küünla jallad, wiis parramat ja wiis pahhemat kät keigepühhama paiga ette selgemast kullast, pealegi kausid ja noad ja pekkid ja suitsjetamisje rohho kausid ja süttepannid selgemast kullast. Seitse aastat ehhitas Salomon Jehowa kodda. Kui kodda walmis olli, koggus Salomon Israeli wanned enne se jure, ja preestrid kandsid seadusse laeka keige pühhama paiga sisse. Ja se sündis, kui preestrid sealt pühhast paigast wäljatullid, siis täitis pilw Jehowa koia, ja preestrid ei woinud mitte seista egga omma tenistust tehha pilwe pärast, sest Jehowa au olli Jehowa koia täitnud. Ja kuningas astus altari ette ja õnnistas keif Israeli koggodust, ja lautas käed laiale taewa

pole ja ütles: Jehowa, Iisraeli Jummal, ei olle sinno sarnast Jummalat, wata nüüd onma sullase palwe peale ja ta allandlikko pallumisje peale, et sa kuled küssendamist ja palwet, mis so sullane tänna so ees pallub, et so filmad woiksid lahti olla selle koia ülle ööd ja päwad. Nenda pühhitjes Salomon Iisfanda kooda palwega.

Matt. 6, 33. Noubke esite Jummalat riki ja temma õigust, siis sedda keik peab teile pealegi antama.

23. Prohwet Elias.

Pärrast Salomoni surma sai temma poeg Neabeam kuningaks. Agga kümme sugguarru tagganesid Neabeamist ärra ja wallitjesid ennestele Jerobeami kuningaks, nenda et nüüd se ma kahheks rigiks olli jaetud, Juda rigiks ja Iisraeli rigiks. Agga Iisraeli kuningad teggid, mis Jehowa mele pärrast ei olnud, jaek fitasid rahwast woõra jummalatenistusje pole. Siis

ütles prohwet Elias kunninga Ahabi wasto: Mi tõeste kui Jehowa, Israeli Summal ellab, ei pea kastet egga wihma neil aastail ollema, kui agga mo sufanna peale. Ja Issand ütles Elia wasto: Minne siit Kritti jõe äre; ja pead jöest joma ja kaarnad ollen ma käsfnud sind seal toita. Ja Elias läks ja jäi ellama Kritti jõe äre. Ja kaarnad töid temmale leiba ja lihha

hommiko ja õhto, ja temma jõi jöest. Ja se sündis aasta pärrast, et jöggi ärrakuiwis, sest seal maal ei olnud wihma. Siis ütles Issand Elia wasto: Minne Sarepta, Sidoni male, wata ma ollen seal ühhe lese naese käsfnud sind toita. Elias läks ja kui ta linna wärrawa ette tulli, wata, siis olli seal üks lesknaene

puid noppimas. Ja ta ütles temma wasto: To mulle pissjut wet ühhe riistaga ja üks palloke leiba! Naene ütles: Mul polle muud, kui peotäis jahho wakkas ja pissjut ölli kruusis; sest tahhan leiba tehha ennesele ja omma poiale, et meie sedda söme ja pärrast surreme ärra. Agga Elias ütles: Ärra kardada! Sest nenda ütleb Jehowa: Jahho ei pea mitte wakkast lõpma, egga ölli kruusist wähenema, kunni Jehowa wihma annab ma peale. Ja ta läks ja teggi Elia sanna järrele, ja Elias söi, ja naene ja ta perre ühhe aasta; jahhu ei lõppend wakkast ärra egga ölli ei wähenend kruusist Jehowa sanna järrele, mis ta Elia läbbi räkfnud. Ja kolme aasta pärrast laskis Jehowa wihma saddada, et Ahab tunneks, kes se õige Summal on.

Paul. 103, 13. Otskui isä laste peale hallastab, nenda hallastab Jehowa nende peale, kes tedda kartwad.

24. Prohwet Jeremias.

Juda rikis ollid mitmed kunningad; agga pissjut neist teggid, mis Issanda mele pärrast olli. Wiinne kunningas olli

Sedekias. Selsammal aial ellas Prohwet Jeremias. Se astus Jehowa koia wärrawa jure ja hüdis: Nenda ütleb Jehowa: Tehke heaks 'ommad wiisid ja ommad teud, siis tahhan ma teid jätta ellama seie paika. Ka tonekurg, mis taewa al, teab omma seätud aega ja turteltuife ja pääsoke ja kurg pannewad tähhele omma tullemisje aega; agga minno rahwas ei moista Jehowa õigust.

Sa Issand ütles Jeremia wasto: Minne ja üttele Sedekiale: Nenda ütleb Jehowa: Wata, ma tahhan felle linna Babeli kuninga kätte anda ja temma peab sedda tullega ärrapõlletama ja sa pead wangiks Babeli witud sama.

Sa Babeli kuningas Nebukatnetsar tuli ülles Jerusalemma wasto sõddima ja tappis temma wägge moõgaga, ja ei hallastanud ei noorte meeste egga tüttarlaste, ei wannade egga laste peale. Sa keif Summala koia riistad ja kuninga ja temma würstide warrandusjed lastis temma Babeli wia. Sa nemmad põlletasid Jehowa pühha koia ärra ja kiskusid Jerusalemma mürid mahha, ja wiisid rahwast, mis üllejäänud, Babeli kunnigast tenima.

Agga Jeremias nuttis ja kaebas: Kuida istub se lin, kus paljo rahwast sees olli, üffi? Sioni teed on leinamas, et ei olle neid, kes pühhiks tulleswad; keif temma wärrawad on ärrahäm-witud, temma preestrid öhkawad, temma neitsid on kurwad ja temma ennesel on kibbe kä, sest Jehowa on tedda kurwastanud temma suurte ülleastmiste pärrast. Oh hädda meile! et meie olleme patto teinud! Issand, mikspärrast tahhad ja meid ifka ärraunnustada? Põra meid, Jehowa, ennese pole, siis põrame meie.

Jeremia 2, 19. Wata, et se kurri ja kibbe on, kui sa Jehowat omma Summalat mahhajättad.

25. Prohwet Daniel.

Nende seas, kedda Pabeli wangi põlwe ollid witud, olli üks noormees, nimmega Daniel. Selle laskis kuningas õppetada ja kaswatada, et ta saaks kõlblikuks kuningaga maias tenida. Ja Summal andis Danielile tundmist ja tarkust ja olli keigega, mis ta teggi. Ja kuningas teggi Danieli sureks ja andis temmale paljo warra, ja panni tedda würstiks keige Pabeli ma ülle, nenda et ta seal keigeüllem olli. Agga teised würstid kaetjesid Danieli ja melitafid kuningast Dariust, et temma käsku andis ülle keige rigi: kes kolmekümne päwa sees ial pallumist pallub ühheltki jummalalt ehk innimeselt, kui agga kuningaga käest, se peab lõukoerte auko wisjatama. Agga Daniel teggi nenda, kuidas ta enne olli teinud, temma heitis kolmforda päwas (omma Summala ette) põlweli ja pallus, fitis ja tännas omma Summalat; ja temma toa afnad ollid lahti. Agga ta waenlased andsid sedda kuningale teäda, üteldes: Daniel ei holi sinno pärrast, kuningas, egga so kelo pärrast, mis sa kirjutanud. Siis olli kuningaga meel wägga kurb, sest ta armastas Danieli.

Agga need mehhed käisid ifka kuningaga peale, kunni ta laskis Danieli tua ja lõukoerte auko wisjata. Agga kuningas ütles Danieli wasto: So Summal, kedda sa allati tenid, se peästfo find. Hommiko läks kuningas ruttuste lõukoerte augo jure ja hüdis: Daniel, sa ellawa Summala fullane, kas on so Summal

find woinud lõukoertest ärrapeästa? Daniel wastas: Mo Summal on omma ingli läkkitanud ja lõukoerte su kinnipannud, et nemmad mulle middagi kahjo ei teinud. Siis sai kuningas wägga rõõmsaks ja laskis Danieli august wälja tommata. Ja kuningas käskis need mehhed tua, kes Danieli hukkatust nõudsid, ja neid lõukoerte auko wissfata nende poiad ja naesed; ja nemmad ei saand weel augo põhja, kui need lõukoerad nende peale wõimust said ja murdsid keik nende luudkondid ruskfaks.

Paul 34, 8. Jehowa ingel lööb leri ülles nende ümber, kes tedda kartwad ja peästab neid lahti.

26. Esra ja Nehemia.

Seitsekümmend aastat olli Judarahwas Pabeli wangi põlwes. Siis ärratas Jehowa Korefi, Persia kuninga waimo, et ta keiges ommas kuningrifis laskis kulutada: Jehowa, taewa Summal on mulle käsku annud ennesele kooda üllesehhitada Jerusalemma, mis Judamaal; kes nüüd teie seast temma rahwas on, sellega olgo Summal, ja se mingo ülles Jerusalemma, ja ehhitago ülles

Jehowa Iisraeli Jummalala kooda. Ja kuningas Kores lastis Jehowa koia riistad kätte anda, mis Nebukatnetsar olli ärrawinud. Siis wõtsid ette Juda ja Benjamini wannematte peamehhed ja preestrid ja Lewitid üllesminna Jehowa kooda üllesehhitama, mis Jerusalemmas.

Ja kui nemmad senna said hakkasid nemmad ehhitama ja pannid Jehowa templi allust, ja preestrid ja Lewitid seisid seal trompetidega ja pasfunattega, ja keik rahwas karjusid sure õiskamisega Jehowat kites.

Pärrast jedda tullid mõnned mehhed Judamaalt Nehemia Peršia kunninga teenri jure. Ja Nehemia kulas neilt Jerusalemma pärrast. Ja nemmad ütlesid: Judarahwas on seal sures willetsusfes ja teotusfes, ja Jerusalemma mürid on lõhki ja ta wärrawad tullega ärrapõlletud. Kui ta neid sanno kulis, istus ta mahha ja nuttis ja leinas mitto päwa, ja olli paastumas ja pallumas taewa Jummalala palle ees. Siis ütles kunningas: Mikspärrast olled ja kurwa näoga? Ja ta ütles: kuningas ellago iggaweste! mikspärrast ei peaks ma mitte ollema kurwa näoga? Se lin, kus minno wannematte haudade asse, se on paljaks tehtud ja ta wärrawad tullega ärrapõlletud. Siis ütles kuningas temmale: Mis finna siis tahhad? Nehemia ütles: kui se kunninga

melest hea, siis lasse mind üllesminna minno wannematte linna, et ma sedda üllesehitat. Ja kuningas läkkitas tedda fenna ja andis temmale ramatud mawallitsejatte kätte. Kui Nehemia Jerusalemma tulli, ehhitasid nemmad linna mürid ja wärrawad jälle. Kui nüüd müür walmis olli, tulli keif rahwas kokko ja preester Esra tõi kässo õppetust koggodusse ette ja lugges sealt seest rahwa ees. Ja keif rahwas nuttis, kui nemmad Jehowa kässofanna kuulsid. Agga Nehemia ja Esra waigistasid rahwast ja ütlesid: Arge leinage ja ärge nutke, sest se pääw on meie Issandale pühha, ja rõõm Jehowa pärrast on teie rammo. Ja keif rahwas teggi seädust wandega, et nemmad Jehowa kässtude möda tahtsid ellada.

Paul 127, 1. Kui Jehowa ei ehhita kooda, siis hone-ehhitajad näwad seal kallal waewa ilmaaego: kui Jehowa ei hoia linna, siis walwab waht ilmaaego.

27. Jesusse sündimine.

Maatsfaretis Kalileamaal ellas üks neitsit, kelle nimmi Maria, se olli kihlatud ühhe mehhele, Josef nimmi. Ja ingel Kabriel tulli temma jure ja ütles: Terre, Issand olgo siinoga, sa õnnistud naeste seas! Kui Maria tedda nähha sai, ehmatas ta temma fanna pärrast wägga ärra ja mötles, mis terretaminne se pididi ollema? Ja ingel ütles temma wasto: ärra kardda, Maria, sest sinna olled armo leidnud Summala jurest. Wata, sa saad poia ilmale toma ja pead temmale nimme pannema Jesus. Sefinnane peab suur ollema ja Keigeförgema Poiaks hütama. Ja temma peab kui kuningas wallitsema Sakobi jou ülle iggaweste. Maria ütles: Kuida se peab sündima? Ingel wastas: Pühha Waim peab so peale tullema; sepärrast peab ka se pühha, mis sinnust sünnib, Summala Poiaks hütama. Maria ütles: Wata, siin on Issanda ümmardaja, mulle sündko so fanna järrele! Ja ingel läks temma jurest ärra.

Agga se sündis, et fanna keisrist Augustussest wälja läks, et temma rigi allamad pidid ülleskirjutud fama, ja keif läkfid

endid lastma üleskirjutada, iggaüks omma linna. Siis läks ka Josef Mariaga, ja tuli Daweti linna, mis hütakse Betlemaks, sepärrast et ta olli Daweti soust ja pärrismaalt. Ja kui nemmad seal ollid, tõi Maria omma essimesse Poia ilmale, ja mähkis tedda, ja panni tedda mahha söime, sest neil ep olnud muud asset maias. Ja sealfammas wäljal ollid karjatsed öiftes, ja hoidsid öse omma karja. Ja wata, Issanda ingel seisis nende jures, ja Issanda au paistis nende ümber, ja nemmad kartsid üllewägga. Agga ingel ütles neile: Ärge kartke, sest wata, ma kulutan teile suurt rõmo, mis keige rahwale peab sama: sest teile on tänna Daweti linnas sündinud Dnisteggia, kes on Issand Kristus. Ja äkkitfelt olli ingluga taewa sõawäe hull, need kiitsid Jummalat ja ütlesid: Au olgo Jummalale kõrges, ja ma peal rahho ja inimestest hea meel! Kui inglid nenda

said Summalat kiitnud, läksid nemmad jälle ülles taewa; need karjatsed agga ütlesid teine teise wasto: Et läkki nüüd Petlema, ja wadagem sedda asja, mis Issand meile on teada annud. Sa nemmad tullid ruttuste ja leidsid Maria ja Josepi ja lapsokesse söimes maggawad. Sa kui nemmad sedda said näinud, läksid nemmad taggast ja auustasid ja kiitsid Summalat.

Joann. 3, 16. Nenda on Summal mailma armastanud, et temma omma ainosündinud Poia on annud, et ükski, kes temma sisse usjub, ei pea hukka sama, waid et iggawenne ello temmal peab ollema.

28. Simeon ja Anna sawad Jesust nähha.

Josep ja Maria wisid lapse Jesusse Jerusalemma, et nemmad tedda pidid Issanda ette seadma ja ohwri andma sedda möda, kui Issanda kässo õppetusses on ööldud: üks paar turteltuikesi, ehk kašs tui poega.

Ja wata, üks inimenne olli Jerusalemmas, Simeon nimmi, se olli õige ja jummalakartlik, ja otis Iisraeli rõmo, ja pühha waim olli temma peal. Ja temma olli janna janud pühhalt Waimult, et ta ei pidand mitte surma näggema, enne kui ta Issandat Kristust olli nähha janud. Se tulli nüüd selsammal päwal Waimo juhhatamisse peale pühha kotta. Ja kui wanne-
mad lapsokesse Jeesuse jenna töid, siis wöttis Simeon tedda omma sülesse, ja kitis Jummalat ja ütles: Issand, nüüd lasjed sinna omma sullase rahhus ärraminna omma janna järrele; sest mo filmad on sinno õnnistust näinud, mis sinna olled walmis-
tanud keige rahwa nähhes, walgusjeks, pagganaid walgustama, ja omma Iisraeli rahwa auuks.

Ja seal olli ka Anna, üks leff naesterahwas, kes prohwet, liggi kahheksakümmend nelli aastat wanna; se ei tulnud ial ärra pühhast koiaft, waid tenis Jummalat ööd ja päwad. Ja jesin-
nane tulli jenna selsammal tunnil, ja tunnistas Issanda auu ülles, ja räkis temmast keigile, kes ärralunnastamist Jerusalemmas ootfid.

Ja kui nemmad keif said lõppetanud, mis Issanda kässo õppetuse järrele pididi sündima, läksid nemmad taggasi Kalileamale, omma Naatsaretti linna.

Luk. 2, 29. 30. Issand, nüüd lasjed sinna omma sullase rahhus ärraminna omma janna järrel. Sest mo filmad on sinno õnnistust näinud.

29. Targad hommiko maalt.

Kui Jeesus olli sündinud Betlemmas Judamaal kuningas Herodesse aial, wata, siis tullid targad hommiko poolt Jerusalemma, ja ütlesid: kus on se sündinud Juda rahwa kuningas? sest meie olleme temma tähte näinud hommiko maal ja olleme tulnud tedda kumardama.

Kui kuningas Herodes jedda kulis, ehmatas temma wägga ärra ja keif Jerusalemma lin temmaga. Ja ta foggus kokko keif üllemad preestrid ja kirjatundjad rahwa seast, ja kulas neilt, kus Kristus pididi sündima? Ja nemmad ütlesid temmale: Betlemmas Judamaal, sest nenda on prohweti Mika läbbi kirjutud.

Siis kutsus Herodes targad sallaja, ja kulas neilt öiete sedda aega, mil täht olli paistnud, ja läkkitas neid Petlemma ja ütles: Minge ja kulage öiete hästi lapsokest järrele, ja kui teie tedda leiате, siis kulutage mulle, et ka minna tedda tullen kummardama.

Sa targad läkšid ärra, ja wata, täht, mis nemmad hommiko maal ollid näinud, käis nende eel, kuni temma tulli, ja seisis kohhe seal ülleweel, kus lapsokenne olli. Kui nemmad tähte nägid, said nemmad üpris wägga rõõmsaks, ja tullid senna kotta ja leidšid lapsokesse Maria temma emmaga. Sa nemmad heitšid mahha ja kummardasid tedda, ja wõtšid omma warrandusse lahti, ja wišid temmale andid: kulda, wirokit ja mirrit. Sa Summal käskis neid unnes, et nemmad mitte ei piddand Herodesse jure taggasi minnema; ja nemmad läkšid teist teed taggasi omma male.

Agga lapsoke kaswis, ja sai kangeks waimus, täis tarkust, ja Summala arm olli temma peal.

Paul 72, 11. Sa keif kunningad kummardawad tedda, keif pagganad teniwad tedda.

30. Poeglaps Jeesus templis.

Jeesuse wannemad käisid igga aasta Jerusalemmas Pasapühiks. Ja kui Jeesus kaheteistkümnne aastane olli, läksid nemmad ka üles Jerusalemma Pasapühha kombe pärrast. Kui päwad täis said, et nemmad jälle koio pole läksid, siis jäi poeglaps Jeesus Jerusalemma, ja temma wannemad ei teädnud sedda mitte. Nemmad mõtlesid tedda tekäiate feltjis ollewad, ja käisid ühhe päwa teed, ja otsisid tedda suggulaste ja tutwatte jureft. Agga kui nad tedda ei leidnud, siis läksid nemmad taggasi Jerusalemma ja otsisid tedda.

Kolme päwa pärrast leidsid nemmad tedda pühhast koiaft istwad kesh õppetajatte seas, neid kuulwad ja neilt küsijwad. Ja keif, kes tedda kuulsid, immetellesid temma moistusje ja temma kostmiste pärrast. —

Ja kui Maria ja Joesep tedda näggid, ehmatajid nemmad wägga ärra, ja temma emma ütles: poeg, miks sa meile nenda olled teinud? Wata, sinno issa ja minna olleme sind diete wae-waga otfinud. Ja temma ütles nende wasto: *Mis se on, et*

teie mind ollete otsinud? Eks teie ei teädnud, et ma ses pean ollema, mis mo Issa pärralt on? Agga nemmad ei moistnud jedda sanna, mis ta neile räkis. Ja temma läks nendega alla Naatsaretti, ja kulis nende sanna. Ja temma emma piddas keiki neidsinnatjid sanno ommas süddames. Ja Jesus kaswis tarkusjes ja pittusjes ja armus Jummal ja innimeste jures.

Paul 26, 8. Jehowa, ma armastan so koia ello asset ja sinno aumaia paika.

31. Jesust ristitakse Joannesest.

Kui Jesus liggi kolmkümmend aastat wanna olli, kulutas ristia Joannes, Sakaria poeg, Juda maal meleparrandamist ja ütles: Parrandage meelt, sest taewa riik on liggi tulnud. Agga Joannesel olli kuub kameli karwust ja nahkwö wööl, ja temma roog olli rohhotirtsud ja metsmesfi.

Siis läksid temma jure wälja keik Jerusalemma linna rahwas ja keik se Judama; ja said temmast ristitud, kes ommad pattud üllestunnistajid. Ja Joannes kulutas ja ütles: Minna ristin teid kül weega, agga kes pärrast mind tulleb, se on wäggewam

mind, ja minna ep olle mitte wäärt, et ma temma kinga paelad lahti peästan; sesamma peab teid pühha Waimoga ristima.

Sel aial tulli Jesus Naatfareitist Kalilea maalt Jordani jõeale Joannesse jure ja laskis ennast temmast ristida. Ja kui Jesus olli sanud ristitud, tulli temma seddamaid weest wälja, ja wata, taewad tehki temmale lahti. Ja Joannes näggi Summala Waimo kui tuikesse ennast mahhalaskwad, ja temma peale tullewad. Ja üks heäl taewast ütles: Se on minno armas poeg, kellest mul hea meel on.

Teifel korral näab Joannes Jesust ennese jure tullewad ja ütleb: **Wata, se on Summala Tal, kes mailma patto ärrakannab!** Sesinnane on, kellest ma ollen ütelnud: pärrast mind tulleb üks mees, kes enne mind on olnud; ja minna ollen näinud ja tunnistanud, et sesinnane on Summala Poeg.

Jes. 40, 3. Hüüdja heäl on: Walmistage körbes Isfanda te, tehke laggeda ma peal maante tasfaks meie Summalale.

32. Pulmad Kana linnas.

Kanas Kalileamaal ollid pulmad ja Jesusse emma olli seal; agga Jesus ja temma jüngrid ollid ka pulma kutsutud. Ja kui wina pudus, ütles Jesusse emma temma wasto: Neil ei olle wina. Jesus wastas temmale: **Minno tund ei olle weel tulnud.** Siis ütles temma emma teenritele: Mis temma teile ial ütleb, sedda tehke.

Agga fenna ollid pandud kuus kiwist weeriista Juda rahwa puhhastamisse pärrast, ja iggäühhe sisse läks laks ehk kolm mööto. Ja Jesus ütles teenritele: Täitke weeriistad weega! Ja nemmad täitsid neid äre tasja. Ja temma ütles neile: Wõtke nüüd nende seest, ja wige pulma rahwa tallitajale; ja nemmad wiisid. Agga fenni olli wessi winaks mudetud. Kui pulma rahwa tallitaja wet maitfis, mis winaks olli sanud ja ei teadnud mitte, kust se olli, siis kutsus temma peigmehhe, ja ütles temma wasto: **Sgamees annab esite hea wina, ja kui nemmad jo kül sanud, siis lahjema; agga sinna olled head wina siit sadik hoidnud.**

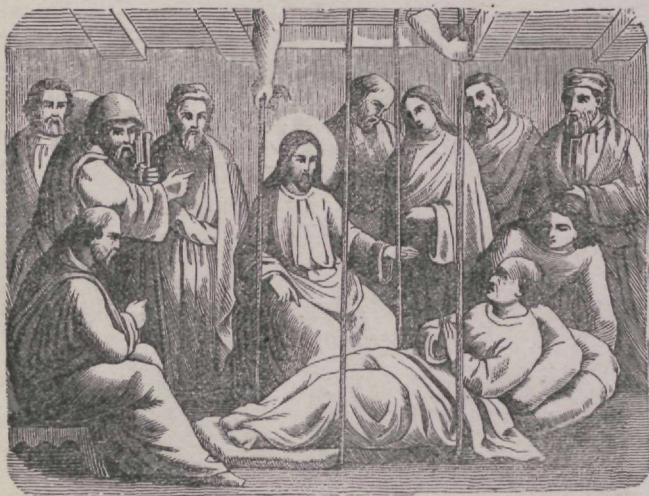

Se olli immeteggude hakkatus, mis Jeesus teggi, ja näitas omma auu ülles, ja temma jüngrid uskusid temma sisse. Eest sadik hakkas Jeesus õppetama ja ütles: Pärändage meelt, sest taewariik on liggi tulnud.

Joan. 5, 36. Needsammad teud, mis minna teen, tunnistawad minnuft, et Jēsa mind on läkkitanud.

33. Alwatud mees.

Ühhel päwal õppetas Jeesus Kapernaumas, ja Wariserid ja kirjatundjad ja paljo rahwa seast ollid seal koos ja kuulsid tedda. Ja wata, ühhed mehhed kandsid temma jure ühhe alwatud innimesse. Ja kui nemmad Jeesusse liggi ei sanud, rahwa pärrast, kiskusid nemmad selle maia pealt, kus temma olli, kattukse lahti, ja lastsid haiget üllewelt wodiga Jeesusse ette alla. Agga kui Jeesus nende usko näggi, ütles temma selle alwatud wasto: **Olle julge, mo poeg, sinno pattud on sulle andeks antud.** Agga Wariserid ja kirjatundjad räkisid isfekeskes: **Sesinnane teotab Jummalat; kes woib pattud andeks anda muud kui Jummal ükfi?** Agga kui Jeesus nende möttid näggi, ütles temma: **Miks-**

pärrast mõtlete teie kurja ommas süddames? Mis on kergem üttelda? pattud on sulle andeks antud, woi üttelda: touse ülles ja kõnni? Agga et teie peate teadma, et innimesse Poial melewald on pattusid ma peal andeks anda, ütleb temma alwatud mehhe wasto: **Tõuse ülles, tõsta omma wodi ülles, ja minne omma kotta.** Ja seddamaid tõusis alwatud ülles, ja läks terwelt omma kotta.

Agga kui rahwas jedda näggi, pannid nemmad jedda imemeks, ja auustasid Jummalat.

Paul 32, 1. Wägga õnnis on se mees, kelle ülleastminne on andeks antud, kelle pat on kinni kaetud.

34. Jesus teeb jutlust mäe peal.

Jesus käis Judamaal, õppetäs kolides ja kulutas Ewangeliumit Jummalat rigist, ja parrandas keikfuggusid tööbesid rahwa seas. Sellepärrast käis paljo rahwast temma järrele ja püdis tedda kuulda, ja kui Jesus neid näggi, läks temma ülles ühhe mäe peale ja temma jüngritte hulk tuli temma jure. Ja temma istus mahha, õppetäs ja ütles:

Õnjad need, kes waesed waimus, sest nende pärralt on tae-
wariit. Õnjad need, kes kurwad on, sest nemmad peawad sama
rõmustud. Õnjad need armolissed, sest nemmad peawad armo
sama. Õnjad need, kes puhtad süddames, sest nemmad peawad
Summalat näggema. Õnjad on rahho noudjad, sest neid peab
Summala lapfiks hütama.

Weel ütles Jeesus: Armastage omma wihhamehhi, õnnistage
neid, kes teid ärrawannuwad, tehke head neile, kes teid wihka-
wad, ja palluge nende eest, kes teile liga tewad, ja teid tagga-
kiusawad.

Ta õppetas ka: katske, et teie omma waesteandid innimeste
nähes ei anna, et teid neist peab nähtama. Kui sinna waestele
andid annad, siis ei pea sinna pahhem käsfi mitte teädma, mis
parram käsfi teeb. Ja kui sa Summalat pallud, siis minne
omma kambri ja panne uks kinni, ja pallu omma Issa, kes
fallajas on. Ja kui teie Summalat pallute, ei pea teie mitte
paljo lobbifema, nenda kui pagganad. Agga luggege nenda:

Isa meie, kes sa olled taewas. Pühhitsetud sago sinno nimmi. Sinno riik tulgo. Sinno tahtminne sündko kui taewas, nenda ka ma peal. Meie iggapäwane leib anna meile tännapäaw. Ja anna andeks meile meie wõllad, kui ka meie andeks anname omma wõllastele. Ja ärra sada meid mitte kiusatusse sisse, waid peästa meid ärra kurjast; sest sinno pärralt on riik, ja wäggi, ja au iggaweste. Amen.

Luk. 11, 28. Süfad on need, kes Summala fanna kuulwad ja sedda tallele pannewad.

35. Jesus ähwardab tuled ja merd.

Ja ühhel päwal sündis, et Jesus omma jüంగritega laewa läks, ja ütles nende wasto: Lähme teine pole järwe. Sa nemmad läksid ärra. Sa kui nemmad laewaga läksid, uinus temma maggama. Sa wata, kange tulispä tõufis järwe peal ja suur laenetaminne, et laew laenetega katteti. Agga Jesus olli laewa sees maggamas peapadja peal.

Ja jüంగrid tullid temma jure, ärratasid tedda ülles ja ütlesid: Isfand aita meid, sest meie lähhäme hukka! Sa temma ütles nende wasto: Mikspärrast ollete teie ni arrad? Kas ep olle teil usko? Siis tõufis temma ülles ja ähwardas tuli ja

merd ja ütles: Olle wait ja wagga! Ja tuul heitis ja merri sai koggoni waitseks. Agga innimesed, kes laewa peal ollid, immetellesid ja kartsid üpris wägga, ja ütlesid: Mis suggune on se, et ka tuled ja merri temma fanna wõtwad kuulda?

Jes. 43. 1. Ärra karda mitte; sest ma ollen sind ärralunnastanud, ja ninne pärrast sind kutsunud; ja olled minno pärralt, ütleb Jēsand.

36. Jairuse tüttar.

Kui Jēsus jälle laewaga ülle järwe sai tulnud, wata, fiis tulli üks mees, Jairus nimmi, koggodusse koia üllem, ja heitis Jēsusse jalge ette mahha, ja pallus tedda ennese kotta; sest temma ainus tüttar, arwata kaksteistkümnne aastane, olli surremas haige. Ja temma ütles: tulle ja panne ommad käed temma peale, et ta terweks saab ja ellusse jääb. Ja Jēsus läks temmaga ärra. Ja kui nemmad läksid, tullid monned koggodusse koia üllema perrest, ja ütlesid: So tüttar on surnud, mis sa ennam õppetajale waewa teed? Agga kui Jēsus sedda kulis, ütles ta temmale: Ärra karda, ussu agga, fiis peab temma abbi sama. Ja kui ta jenna kotta sai, ei lastnud temma keddagi fiske minna muud kui Peetruse, Jakobuse ja Joannese, ja lapse

isja ja emma. Agga keif nutfid wägga ja faebafid tedda. Agga Jesus ütles: Ürge nutke mitte, ta ep olle furnud, waid ta maggab. Ja nemmad naersid tedda, sest nemmad teädfid tedda furnud ollewad.

Agga temma aias keif wälja, ja hakkas lapsokesse kätte finni, ja ütles: **Tüttarlaps, ma ütlen sulle, tõuse üles!** Ja sebdamaid tulli temma hing jälle, ja temma tõusis üles, ja kõndis, ja Jesus käs kis temmale süa anda. Ja temma wanne-mad ehmatafid wägga ärra.

2. Tim. 1, 10. Kristus on surma ärrakautanud ja ello ja hulla-minnematta põlwe walge ette tonud armo õppetuse läbbi.

37. Kurdist ja pimmedast.

Qui Jesus Tirusse ja Sidoni raiadest wäljaläts, tulli temma Kalilea järwe äre. Ja nemmad töid temma jure ühhe kurdi, kel kibda keel olli, ja pallusid tedda, et ta pid di omma käe temma peale pannema. Ja temma wöttis tedda rahwa seast kõrwale, ja pistis ommad sõrmed temma kõrwo, ja süllitas ja putus temma kele külge. Ja watis üles taewa, õhkas ja ütles

temmale: **Wata!** se on: **ja lahti.** Ja seddamaid said temma kõrwad lahti, ja temma kelekõidid peäsis lahti, ja temma räkis selgeste. — Ja nemmad ehmatafid ülle wägga ärra, ja ütlesid: **Temma on keik hästi teinud, kurdidki teeb temma kuulma ja keletumad räkima.**

Ja Jeesus sai Pettsaida, ja nemmad töid temma jure ühhe pimmeda, ja pallusid tedda, et ta pididi temma külge putuma. Ja ta hakkas pimmeda kätte kiinni ja satis tedda allewist wälja, ja süllitas temma filmi, ja panni käed temma peale, ja küssis temmalt, kas ta middagi pididi näggema. Ja kui ta ülleswatis, ütles temma: minna näen inimessfi kõndiwad otsego puid. Jeesus panni jälle käed temma filmade peale, ja panni tedda ta ülleswatama, ja temma sai terweks ja näggi neid keik selgeste ärra. Ja Jeesus käskis tedda koio minna ja ütles: ärra ütle ühhelegi sedda.

Matt. 21, 22. Ja keik, mis teie ial palwes pallute, kui teie usute, peate teie sama.

38. Jeesust mudetakse.

Jeesus wöttis ennesega Peetruse, Jakobuse ja Joannese, ja läks ühhe kõrge mäe peale palwet teggema. Ja kui ta palwet teggi, mudeti tedda nende ees, ja temma palle paistis otsego päike, ja temma rided said walgeks ja hiilgasid otsekui walgus. Ja wata, Moses ja Elias näitfid endid neile ja kõnnelesid Jeesusega. Agga Petrus ütles Jeesuse wasto: **Issand, siin on hea olla. Tschem seie kolm maia, ühhe sulle, ühhe Mosessele ja ühhe Eliale.** Ja kui temma alles räkis, wata siis warjas nende ülle üks selge pilw, ja üks heäl pilwest ütles: **Sesinnane on minno armas Poeg, kes minnu mele pärrast on, tedda kuulge!** Ja kui jüngrid sedda kuulsid, heitsid omma filmili mahha ja kartsid wägga. Ja Jeesus tulli nende jure, putus neisse ja ütles: **Tõuske ülles, ja ärge kartke mitte.** Agga kui nemmad ommad filmad üllestõstfid, ei näinud nemmad keddagi, kuid Jeesust ükspäinis. Ja kui nemmad mäelt alla läksid, ütles Jeesus: **Teie ei**

pea sedda näitmist ühhelegi ütlemä, kummi innimesse Poeg saab furnust üllestõusnud.

Joan. 1, 14. Sa se Sanna sai lihaks ja wöttis kui ühhes maiaš meie seas ellada, ja meie näggime tenma auu kui Jēšast ainofündinud Poia au, täis armo ja töt.

39. Ärrakaddunud lammas ja trahma rahhast.

Agga keif tõlnerid ja pattused tullid Jēsusse jure, tedda kuulma. Sa Wariserid ja kirjatundjad nurrisesid ja ütlesid: Se-finnane wöttab pattused wasto, ja sööb nendega. Agga temma räkis neile se tähhendamisse fanna: Misjuggune innimenne teie seast on, kellel sadda lammas on, ja, kui ta ühhe neist ärrakautab, eš ta jätta need ühhešjakummend peale ühhešja kõrbe, ja eš ta lähhä selle järrele, mis on ärrakaddunud, kummi ta

tedda leiab? Ja kui ta saab leidnud, siis panneb ta sedda omma ollade peale römoga. Ja kui ta koio saab, siis kutsjub ta kofko sõbrad ja naabred ja ütleb neile: Olge minnoga röömsjad, sest ma ollen omma lamba leidnud, mis olli ärrakaddunud. Minna ütlen teile, et nenda on rööm taewas ühhe pattuse pärrast, kes meelt parrandab, ennam kui ühheksakümne ja ühheksa õige pärrast, kellel mele-parrandamist ei olle tarwis.

Ohk misjuggune naene on, kel kümme trahma rahha on, kui ta ühhe trahma rahha ärrakautab, efs künalt ei jüta põllema ja efs ta kofda ei pühhi, ja efs ta holega ei otfi, jenni kui ta sedda leiab? Ja kui ta saab leidnud, siis kutsjub ta kofko sõbrad ja naabred, ja ütleb: olge minnoga röömsjad, sest ma ollen trahma rahha leidnud, mis ma olin ärrakautanud. Nenda, ütlen minna teile, on Summala inglitte ees rööm ühhe pattuse pärrast, kes meelt parrandab.

Luk. 19, 10. Summesse poeg on tulnud otfima ja õnsaks teggema, mis ärrakaddunud on.

40. Rikkas mees ja waene Laatsarus.

Jesus rätis Wariferide wasto: Üks rikkas mees olli, se ehhtas ennast purpuri ja kalli linnase ridega, ja ellas iggapääw röömsjaste ja sureste. Agga üks waene olli, Laatsarus nimmi, se olli maas temma wärrawa ees täis paisid, ja püdis omma kofhto täis jada leiwa rasofesfist, mis rikka laua pealt mahhalangesid; agga koeradki tullid ja lakkusid temma paisid. — Ja se sündis, et waene surri, ja tedda kanti inglittest Abraami süllesse; agga rikkas surri ka ja maeti mahha. Ja kui ta pörgus sures wallus olli, ja ommad filmad üllestöstis, siis näggi ta Abraami kaugekt, ja Laatsarust temma sülles, ja hüdus:

Issa Abraam! heida armo mo peale, ja läkita Laatsarus, et ta omma förme otša wette kastaks, ja minno keelt jahhutaks, sest mind waewatakse wägga se jinnatse tullelelis. — Agga Abraam ütles: Poeg, mötle, et sa omma hea põlwe ommas ellus olled kätte samud, ja Laatsarus kurja; agga nüüd römuskakse tedda siin, ja sind waewatakse. Sa peale keif on meie ja teie wahhele suur wahhe kinnitud, et need, kes siit tahtwad senna teie jure minna, ei woi mitte, egga need, kes seal on, ei sa seält tenna meie jure tulla. Agga temma ütles: Ma pallun sind, issa, et sa tedda läkita mo issa kotta, sest mul on wiis wenda, et ta neile kinnitaks, et nemmadki ei sa seie wallo paika. Abraam ütles: Neil on Moses ja prohwetid, kuulgo nemmad neid! Agga temma ütles: Ei mitte, issa Abraam! waid, kui kegi furnuttest nende jure lähhäks, siis parrandaksid nemmad meelt. Sa Abraam wastas: Kui nemmad Mosest ja prohwetid ei kule, egga nemmad ialgi wöttaks nouu, kui kegi furnust üllestõuseks.

Saul 39, 5. Issand, anna mulle teada mo ello otša ja mo päwade mõsto, misjuggune se on, et ma tunnen kui kadduw ma ollen.

41. Jesus laste sõbber.

Jesusse jüngrid tullid temma jure ja ütlesid: kes on kül keigefurem taewarikis? Ja Jesus kutsus ühhe lapsokesse ennese jure ja panni se seisma nende keskele, ja ütles: Töeste minna ütlen teile: kui teie ei põra ümber, ja ei sa kui lapsokesjed, siis ei sa teie mitte taewariki. Kes nüüd isfeennast allandab kui sefinnane lapsoke, se on jurem taewarikis. Ja kui kegi ühhe nisugguse lapsokesse minno nimmel wastowõttab, se wõttab mind wasto. Agga kes pahhandab üht neistsinnatsist piskokessist, kes minno jisse uskwad, sellele on parram, et westekiwwi temma laela peaks podama, ja tedda ärraupputadama keige süggawama merre kofta. Katske, et teie mitte üht neistsinnatsist piskokessist ärra ei põlga, sest minna ütlen teile, et nende inglid taewas allati näwad minno Issja pallet, kes taewas on. Seft se ep olle mitte temma tahtminne, et üks neist piskokessist peaks hukka sama.

Teine furd töid nemmad lapsokessi Jesusse jure, et ta nende külge pididi putuma. Agga jüngrid sõitlesid neid, kes neid temma jure töid. Kui Jesus jedda näggi, jai temma meel wägga haigeks ja ütles neile: Laske lapsokesjed minno jure tulla, ja

ärge keelge neid mitte, sest nisugguste pärralt on Summala riik. Tõesle minna ütlen teile: Kes ial Summala riki wasto ei wotta kui lapsõke, se ei ja mitte jenna fisse. — Ja Jeesus wöttis neid füllesse ja panni käed nende peale, ja õnnistas neid.

Öpp. Samn. 5, 7. Sepärrast, lapsed, wõtke mind kuulda ja ärge lahkuge minno sufannast mitte ärra, ütleb Jeesand.

42. Jeesus lähhäb Jerusalemma.

Jeesus läks ülles Jerusalemma. Ja kui nemmad Petwage pole õllimäe jure tullid, siis läffitäs Jeesus faks jüngrit ja ütles nende wasto: Minge jenna allewisse, mis teie kohhal on, ja seddamaid leiate teie ühhe kinniseutud emmaeesli, ja fällo temma jures; peästke neid lahti ja toge minno jure. Ja kui teile fegi middagi ütleb, siis kostke: Jeesandale on neid tarwis; siis läffitab temma neid seddamaid. Agga se on keif fündinud, et piddi tõeks fama, mis ööldud on prohwetil läbbi (Safar. 9, 9): Üttelge Sioni tütrele: wata, sinno kunningas tulleb sulle tasfane, ja istub emmaeesli fällo felgas. — Siis läkfid jüngrid ärra, ja

tegid nenda kui Jeesus neid olli käskinud. Nemmad töid emmaeesli ja jällo, kelle selgas ükski innimenne polnud istnud, ja pannid ommad rided temma peale ja Jeesusse temma selga istuma.

Agga surem rahwa hull lautasid ommad rided te peale, ja teised raiusid ofse puist, ja heitsid te peale. Sa kui Jeesus jo fenna liggi sai, kust öllimäelt mahhakäidi, siis hakkas keif jüngritte hull römustes sure heäleaga Summalat kiitma keifide wäggewatte teggude pärrast, mis nemmad ollid näinud; ja rahwas, mis eel ja tagga käis, kissendas ja ütles: **Hosianna Daweti Poiale!** Kidetud olgo kuningas, kes tulleb Issanda nimmel! **Hosianna kõrges!**

Sa Jeesus läks Jerusalemma ja pühha kotta, ja watas keif läbbi. Sa temma jure tullid pimmedad ja jallotumad pühhas koias, ja temma teggi neid terweks. Sa Jeesus olli iggapääw pühhas koias õppetamas; agga üllemad preestrid ja kirjatundjad ja rahwa üllemad püüdsid tedda hukka jata, ja ei leidnud mitte, mis pidid teggema; sest keif rahwas, mis tedda kulis, hoidis temma pole.

Paul 24, 9. 10. Teie wärrawad! tõstke ommad pead ülles ja teie iggawesjed ussed! tõstke ennast ülles, et auu kuningas woib sisse tulla. Kes on sesamma, se auu kuningas? Wäggede Issand, sesamma on auu kuningas.

43. Pühha õhtosõmaaeg.

Õssimesjel hapnematta leibade päwal, kui Juda rahwas Pasatalle tapfid, tullid jüngrid Jeesusse jure ja küsifid: kus sa tahhad, et meie peame minnema ja sulle Pasatalle walmistama? Sa temma ütles: Minge linna, ja kui teie sisse jate, siis tulleb teie wasto üks innimenne, se kannab weekrusti; käige temma järrel, ja kuhho temma sisse lähhäb, selle koia isсандale üttelege: Õppetaja ütleb sulle: mo aeg on liggi, ma tahhan sinno jures Pasatalle walmistada ja süa omma jüngritega. Sa jüngrid teggid nenda, kui Jeesus neid olli käskinud, läksid linna ja leidsid nenda, kui temma neile olli ütelnud, ja walmistasid Pasatalle.

Ja kui õhto sai, istus Jeesus jüngeritega mahha laua jure, ja kui nemmad sõid, sai temma kogguni kurwaks, ja ütles: Lõeste minna ütlen teile, üks teie seast annab mind ärra. Siis waatfid jüngerid üks teise filmi, said wägga kurwaks ja hakkasid iggäuks järrestikko küssima: Issand, minnaks se ollen? Jeesus wastas: Se on sefamma, kellele minna pallukesse sissekastan ja annan. Ja temma kastis pallokesse sisse, ja andis sedda Judale Iskariotile.

Agga kui nemmad sõid, wöttis Jeesus leiwa, tännas ja murdis, ja andis omma jüngeritele ja ütles: Wõtke, söge, se on minno ihho, mis teie eest antakse, sedda tehke minno mällestusfeks! Ja temma wöttis karrika, ja tännas ja andis neile, ja ütles: Söge keif sealt seest, se on minno werri, se ue seädusse werri, mis mitne eest ärrawallatakse pattude andeksandmissfeks. Sedda tehke ni mitto ferd kui teie ial sest jote minno mällestusfeks.

Laul 111, 4. Temma on ühhe mällestuse teinud omma immeasjadele: armoliine ja hallastaja on Issand.

44. Ketsemane.

Pärrast õhtosõmaaega läks Jeesus omma jüngrittega õllimäele. Ja nemmad tullid ühte moisa, mis hütakse Ketsemaneks, kus üks aed olli, jenna sisse läks temma ja temma jüngrid. Ja temma ütles nende wasto: Istuge seie mahha, kuumi ma saan jenna läinud ja luggenud. Ja temma wöttis ennesega Peetrusse ja Jakobusse ja Soannesse ja hakkas kurwaks sama, wägga wärrisema ja hirmust ahvastust tundma. Siis ütles ta neile: Minno hing on wägga kurb surmani; jäge seie ja walwage minnoga.

Ja temma läks pissut emale, heitis filmili mahha, pallus ja ütles: Minno Issa, kui se woib olla, siis mingo seinnane karrikas minnust möda, ommeti mitte uenda kui minna tahhan, waid kui sinna tahhad. Ja temma tulli jüngritte jure ja leidis neid maggawad, ja ütles Peetrussele: Rendaks ei juda teie ühte tundi minnoga walwata? Walwage ja palluge, et teie kiufatusse sisse ei sa; waim on kül walmis, agga lihha on nõdder.

Ja teist korda läks temma jälle ärra, ja luggas ja ütles need-sammad sõnnad. Ja temma tulli ja leidis neid jälle maggawad. Ja temma jättis neid, ja läks ta ärra ja pallus kolmat korda. Agga üks ingel näitis ennast temmale taewast ja kinnitas tedda. Ja kui ta surmaga olli woitlemas, pallus temma Jummalat kängeminne: agga temma higgi olli kui werrepisjarad, need langsid ma peale. Ja temma tõusis ülles Jummalat pallumast, ja tulli kolmat puhko jüngritte jure ja leides neid maggawad ja ütles neile: Mis teie maggate? Maggage pärrast ja hingage; aeg on möda, wata tund on jõudnud ja innimesse Poeg antakse ärra pattuste kätte. Tõuske ülles, läkki ärra, se on liggi tulnud, kes mind ärraannab.

Kui Jesus alles räkis, tulli Judas Iskariot ja temmaga paljo rahwast lühtide, lampide, möögade ja nuiadega, üllemast preestrist ja kirjatundjattest ja rahwa üllemattest läkkitud. Agga se, kes tedda ärraandis, olli neile tähhe annud, ja ütelnud: kellele ma suud annan, se on sesamma, tedda wõtke kinni ja wige julgeste ärra. Kui ta nüüd jenna sai, tulli temma warsti Jesusse jure ja ütles: Terre Rabbi! ja andis temmale suud. Agga Jesus ütles temma wasto: Judas, annad sinna su andmisjega innimesse Poia ärra? Siis tullid nemmad temma jure, wõtšid tedda kinni ja wišid tedda üllema preestri Kaiwa kotta, kuhho keif üllemad preestrid ja wannemad ja kirjatundjad ollid kofko tulnud.

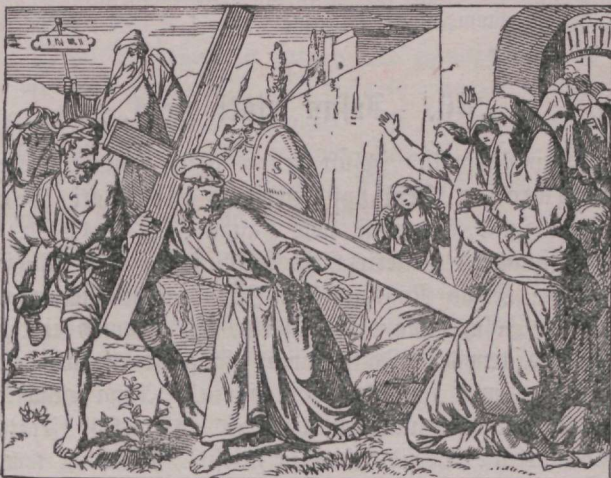
Matt. 26, 41. Walwage ja palluge, et teie kiusatusse jisse ei ja; waim on kül walmis, agga lihha on nõdder.

45. Jeesus Pilatusse ees.

Üllem preester küsis Jeesuselt: kas sa olled Kristus, kide-tud Jummal Poeg? Ja Jeesus ütles: Ma ollen se. Ja teie peate näggema innimesse Poia istuwad Jummal wäe parremal polel ja tullewad taewa pilwettega. Siis karristas üllem preester ommad ribed lõhki ja ütles: Temma on Jummalat teotanud! Mis tunnistust meil ennam tarwis on? Mis teie arwate? Agga nemmad keif moistšid, et ta pididi surma wäärt ollema.

Siis süllitasid monned temma peale, ja löid temma wasto filmi ja katfid temma filmad finni ja ütlesid: Moista kui proh-wet, Kristus, kes sind löi.

Agga hommiko warra piddasid üllemad preestrid ja rahwa wannemad jälle nouu Jესusse wasto ja siddusid tedda finni, ja andsid tedda mawallitseja Pontsiusse Pilatusse kätte, ja hakkasid temma peale kaebama ja ütlesid: Temma põrab rahwast ärra ja kelab keisrile kohto rahha maksma ja ütleb ennast Kristusse ühhe kuningaga ollewad. Pilatus küsis temmalt: Olled sa Jnda rahwa kuningas? Jესus kostis: Jah ollen. Agga üllemad preestrid ja rahwa wannemad kaebasid paljo temma peale ja Pilatus küsis temmalt: Eks sa middagi wasta? Agga Jესus ei wastand ennam ühtegi, nenda et Pilatus sedda wägga immeks panni. Agga Pilatus ütles üllematte preestritte ja rahwa wasto: Ma ei leia ühtegi süüd sest innimesest, mis teie temma peale kaebate, sepärrast tahhan ma tedda karristada ja lahti lasta, sest pühhiks olli mawallitsejal se wiis, et ta rahwale ühhe wangi piddi lahtilaskma. Agga keik hull kiskendas wägga ja ütles: Hukka tedda ärra, ja lasse meile Barrabas lahti. Agga Barrabas olli rōwel. Siis hūdis Pilatus ta nende wasto, et ta tahtis Jესusse lahti lasta. Agga nemmad karjusid wasto: Lō risti, lō tedda risti! Agga temma ütles kolmat puhko: Mis

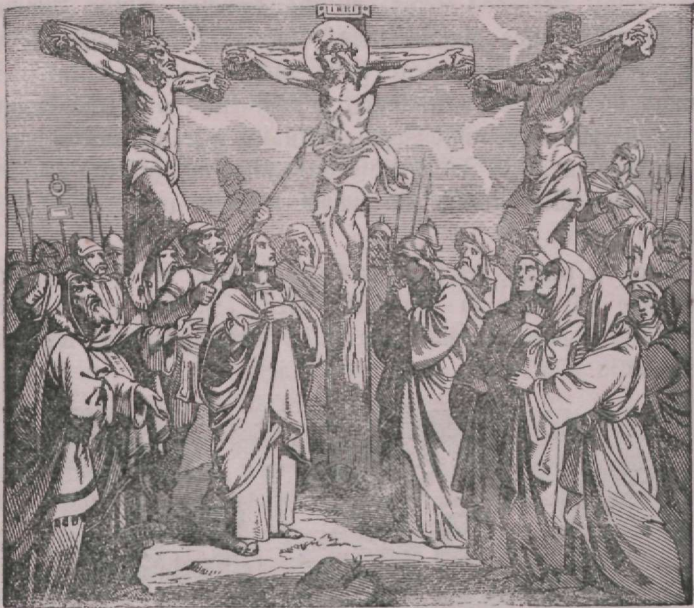
sefinnane siis kurja teinud? Ma polle temmast ühtegi surma süüd leidnud. Agga nemmad karjusid weel enam: Lõ tedda risti.

Agga Pilatus tahtis rahwa mele pärrast tehha ja andis neile Barrabasse lahti, ja Jeesusse lastis ta piitfaga peksta ja andis tedda ärra, et tedda pididi risti lödama. Agga söamehhed wiisid tedda ärra sinna kotta, mis on kohtopait, ja kutsusid keif wäehulga kocko, ja pannid temma ümber purpuri mantli, ja punnusiid kibbowitsja kroni, ja pannid sedda temma pähhä, ja andsid pilliroo temma parrama kätte, ja heitsid temma ette põlweli mahha, naerfid tedda ja ütlesid: Terre, Juda rahwa kuningas! Ja nemmad süllitasid temma peale, ja wötsid pilliroo ja löid sega temma pähhä. Ja kui nemmad tedda said naernud, wötsid nemmad purpuri mantli temma seljast ärra, ja pannid temma ommad rided temma selga, ja wiisid tedda wälja, et nemmad tedda pididid risti löma. Ja Jeesus kandis omma risti. Agga kui nemmad tedda ärrawisid, siis leidfid ühhe Kireni linna mehhe, Simon nimmi, sedda sündsid nemmad wäg-gise ja pannid risti temma peale, et ta sedda Jeesusse järrel pididi kandma.

Jes. 53, 7. Wölg on takka aetud temma käest, ja tedda on wae-watud; agga ta polle mitte omma süud lahtiteinud: kui tal, mis wiakse ärratappa, ja kui lammas, mis süud kinnipeab omma niitjatte ees, nenda ei olle ta mitte omma süud lahtiteinud.

46. Jeesus risti peal.

Ja nemmad wiisid Jeesust jenna paika, mis hütakse Ebrea keele Kolgataks. Seal posid nemmad tedda risti ja temmaga kaks kurjateggiat kummagi pole, agga Jeesusse keskele. Agga Pilatus kirjutas ka pealekirja, ja panni sedda risti külge; jenna olli kirjutud: Jeesus Naatsaretist, Juda rahwa kuningas. Ja Jeesus ütles: Jõssa, anna neile andeks, sest nemmad ei tea mitte, mis nemmad tewad. Ja nemmad jaggasid temma rided, ja heitsid liisko, mis iggaüks pididi sama. Agga rahwas seisfis seal ja watas. Ja üllemad preestrid isfekeskis kirjatundjatte ja wannemattega naerfid tedda ja ütlesid: Muid on temma ait-

nud, isjeennast ei woi ta mitte aidata. Kui temma Kristus, Israeli kuningas on, siis astko ta nüüd risti pealt mahha, siis tahhame tedda uskuda. Ka üks neist kurjateggiaist teotas tedda ja ütles: Kui sa olled Kristus, siis aita issennast ja meid. Agga teine sõitles tedda ja ütles: Eks sinnagi ei karda Summalat? sest meie same kätte, mis meie töö wäärt on, agga sefinane ep olle ühtegi pahha teinud. Ja temma ütles Jeesusse wasto: Issand, mõtle minno peale, kui sa omma kuningriiki tulled! Ja Jeesus ütles temmale: **Töeste, minna ütlen sulle, tänna pead sa minnoga Paradisis ollema!** —

Agga Jeesusse risti jures seisfis temma emma; kui nüüd Jeesus tedda näggi, ja se jüngri seal jures seiswad, kedda temma armastas, ütleb ta omma emma wasto: **Maene, wata se on sinno poeg!** Pärast ütleb temma jüngri wasto: **Wata, se on sinno emma!**

Agga liggi kuendamal tunnil sai pimmedus keik üle se ma, ühheksamast tunnist sadik, ja päike läks pimmedaks. Ja ühheks-

Samal tunnil kiskendas Jeesus: **Minno Jummal, minno Jummal, miks sa mind olled mahhajätanud.** Pärast sedda ütleb Jeesus: **Mul on janno.** Agga seal seisis üks asti täis ädikat. Ja nemmad täitsid käsna ädikaga, pistsid isopi otsa, ja pannid temma ju ette. Kui nüüd Jeesus ädika sai võtnud, ütleb temma: **Se on lõppetud.** Ja Jeesus kiskendas jälle sure healega ja ütles: **Jēsa, sinno kätte annan ma omma waimo!** ja nõrgutas pead ja heitis hinge.

Agga se pealik, kes seal jures seisis, ütles: **Tõeste, sešinnane innimenne olli õige ja Jummal Poeg!** Ja üks neist sõameh-
hilt pistis oddaga temma külge, ja seddamaid tulli wesfi ja werri wälja.

Ja wata pärast sedda kui jo õhto kätte tulnud, siis tulli üks rikkas mees Arimatiast, Joesep nimmi, kes ka Jeesusse jünger olli ja läks Pilatusse jure, ja pallus ennesele Jeesusse ihho. Siis käskis Pilatus temmale Jeesusse ihho anda. Siis tulli ka Nikodemus ja tõi seggatud mirri ja aloe liggi sadda naela. Ja

nemmad wõtsid Jeesusse ihho mahha ja mähtsüd jedda puhta kallid linnase riete sisse kallid rohtudega ja pannid tedda ühhe ue hana sisse, mis Jofep olli lastnud raiuda kaljo sisse. Ja temma weretas ühhe jure kiwwi hana ukse ette ja läks ärra.

Jes. 53, 5. Temma on meie ülleastmiste pärrast hawatud, ja keik meie üllekohto pärrast ärrarõhutatud; karristus olli temma peal, et meil pidid rahho ollema ja temma muhtude läbbi on meile terwis tulnud.

47. Jeesusse üllestõusminne.

Ja kui hingamisje pääw sai möda läinud, ostsüd Maria Magdalena, ja Maria Jakobusse emma, ja Solome kallid rohtusüd Jeesusse ihho woidma. Ja nemmad tullid hana jure warra hommiko kui walge hakkas sama. Ja wata, suur mawärriseminne sündis. Sest Issanda ingel tuli taewast mahha, läks hana jure ja weretas kiwwi ukse eest ärra, ja istus senna peale. Ja temma näggo olli otsekui wälf ja temma rided walged kui lummi. Ja ingel

ütles naeste wasto: Ärge ehmatage ja ärge kartke mitte; sest ma tean, et teie otsite Jeesust Naatsaretist, kes risti olli lödud. Tedda polle siin, sest ta on üllestõusnud. Tulge tenna ja wadage asset, kuhho nemmad tedda ollid pannud! Agga minge ussinaste ärra ja üttele temma jüngrittele, et temma furnust on üllestõusnud. Ja nemmad läksid rutuste wälja, ja jook-

fid hana jurest ärra kartussega ja jure römuga, sest nende peale olli wärristus ja ehmatuS tulnud, ja jooksid sedda temma jüngrittele kulutama. Agga kui nemmad ärraläksid temma jüngrittele sedda kulutama, wata, siis tulli Jესus nende wasto, ja ütles: Terre! Agga nemmad tullid temma jure, ja hakkasid temma jalge ümber, ja kumardasid tedda. Siis ütles Jესus neile: ärge kartke mitte, minge, kulutage minno wendadele, et nemmad Kalileamale lähhäwad, ja seal sawad nemmad mind nähha. Ja nemmad läksid, ja kulutasid sedda teistele ja nemmad ei usknud neid mitte.

Joan. 11, 25. Jესus ütles: Minna ollen üllestõusminne ja ello; kes minno siise usub, se peab ellama eht temma kül surred.

48. Emmause jüngrid.

Selsammal esimesesjel näddala päwal ollid kaks jüngritte seast ühte allewisje minnemas, mis Jerusalemma liggi, selle nimmi olli Emmaus. Ja nemmad räkisid isjefeskes keigist asjust, mis ollid sündinud. Siis tulli ka Jესus isje nende jure ja käis nendega; agga nende filmad peti, et nemmad tedda mitte ei tunnud. Ja temma ütles nende wasto: Mis kõnned need on, mis teie isjefeskis kõnnelete käies, ja ollete kurwanõlissed? Agga üks, Kleopas nimmi, wastas temmale: Sinnaks üffi kui woõras ellad Jerusalemmas, ja ei olle teada sanud, mis neil päwil sealsammas on sündinud? Ja temma ütles: Mis siis? Agga nemmad ütlesid temmale: Sedda, Jესussest Raatfaretist, kes olli pohwet, wäggew teggudest ja sannast Jummalaja keige rahwa ees, kuidas meie üllemad preestrid ja wannemad tedda on surma kohto alla ärraamud ja tedda risti lõnud. Agga meie lootfime, et ta pididi seamma ollema, kes Jsraeli rahwast pididi ärralunnastama. Ja peale keige selle on tänna kolmas päaw, kui se on sündinud. Agga monningad naesjed meie seast on meid ka ärrachmatanud, kes warra hommiko hana jure ollid olnud; ja kui nemmad temma ihho ei leidnud, ütlesid, endid inglitte näggemist näinud, kes ütlewad tedda ellawad. Ja monningad meie seast läksid hana jure ja leidsid nenda kui naesjed räkinnud; agga tedda ennast ei näinud nemmad mitte.

Ja Jeesus ütles nende wasto: Oh teie rummalad ja südda-
mest pitkaldased sedda keik uskuma, mis prohwetid on räkinnud!
Eks Kristus sedda piddand kannatama, ja omma auu sisse min-
nema? Ja temma hakkas Mosesest ja keigist prohwetitteest, ja
felletas neile ärra keige kirjade sees sedda, mis temmast olli
kirjutud. — Ja kui nemmad said allewi liggi, teggi Jeesus enmast
emalē minnema; agga nemmad
pallusid tedda wäggise ja ütles-
sid: **Jä meie jure, sest öhto
jõuab ja pääw werib!** Ja
temma läks sisse nende jure
jāma. Ja kui ta nendega lau-
das istus, wöttis temma leiwa,
õnnistas ja murdis ja andis
neile. Siis peäsüd nende sil-
mad lahti, ja nemmad tundsid
tedda; agga temma kaddus
nende eest ärra.

Ja nemmad ütlesid teine teise wasto: Eks meie südda meie
sees ei põllenud, kui ta meiega räkis te peal, ja meile kirjo
ärrafelletas? Ja nemmad tõusid selsammal tunnil ülles, ja
läksid taggasi Jerusalemma, ja leidsid need üksteistkümmed, ja
neid, kes nende jures ollid, kous ollewad, kes ütlesid: Jssand on
töeste üllestõusnud, ja ennast Simonale näitnud.

Matt. 18, 20. Kus kaks ehk kolm minno nimmel ühhes koos on,
seal ollen minna keff paikas nende seas, ütleb Jssand.

49. Jeesuse taewaminne.

Wärrast üllestõusmist olli Jeesus omma jüngritteest nähtud
nellikümmed päwa ja räkis Summala rigi asjo ja ütles: Min-
nule on antud keik melewald taewas ja ma peal. Sepärrast
minge keige mailma ja tehke jüngriks keik rahwas, neid ristides
Jessa ja Poia ja pühha Waimo nimmel, ja neid õppetades pid-
dama keik, mis minna teile ollen käsknud. Kes ussub ja tedda
ristitakse, se peab õnsaks jama; agga kes ei ussu, tedda peab

hulka mõistetama. Ja wata, minna ollen iggapäaw teie jures mailma otsani.

Ja kui ta omma jüngrittega wimast korda Jerusalemmas kous olli, käs kis temma neid, et nemmad ei piddand Jerusalemmast ärraminne, waid Issa tootust ootma. Sest Joannes on kül weega ristitud, agga teid peab pühha Waimoga ristitama, ei mitte kaua pärrast neidsinnatsid päiwi.

Ja temma wiis ommad jüngrid wälja Betaniast sadik öllimäele ja töstis ommad käed ülles, ja önnistas neid. Ja se sündis, kui ta neid önnistas, lahkus temma neist ärra, ja tedda tösteti nende nähhes ülles, ja pilwe wöttis tedda ülles nende filmade eest ärra; ja tedda wöeti ülles taewa, ja ta istub Summala parremal polel.

Agga kui nemmad üffsilmi taewa pole waatsid, seisid nende jures kaks meest walgis ridis, kes ütlesid: Kalileama mehhed! mis teie seisate ja watate ülles taewa? Sefinnane Jesus, kes

teilt on ülleswõetud taewa, se peab tullesma felfammal kombel, kui tedda ollete näinud taewa ärraminnewad. — Ja kui jüngrid said Jefust kummardanud, läkfid nemmad fure römoga fealt mäelt, mis öllimäeks hütakfe, taggafi Jerufalemma, ja ollid ühhel meel koos palwes ja pallumisfes, naestega, ja Maria, Jefusfe emmaga ja temma wendadega, ja ollid allati pühhas koias, kiitfid ja tännasid Jummalat.

Ewes. 1, 22. Ja Jummal on keif temma jalge alla pannud ja on tedda pannud koggoduufe peakf.

50. Mellipühhi.

Agga kui Mellipühhi pääw kätte sai, fiis ollid nemmad keif ühhel meel kous. Ja taewast sündis äkkitfelt kohhiseminne, ofwego kange tuul olleks puhhunud, ja täittis keif kodda, kus nemmad istufid. Ja iggaühhe peal nende feaft nähti kui lõh-hutud tulle keled feiswad. Ja nemmad said keif täis pühha Waimo, ja hakkasid räkima teifi keli, nenda kui Waim neile andis felgeste üllesräkida. — Agga Jerufalemmas ollid Juda rahwas ellamas, jummalakartlikud mehhed keigesugguse rahwa feaft, mis taewa al on. Kui nüüd jefinnane heäl sündis, fiis tulli rahwa hull kokko, ja said ommas mõttes seggafeks, feft iggaüks kulis neid omma kele murret räkiwad. Ja nemmad ehmatasid ärra, ja pannid immeks, ja ütlesid üks teife wasto: Wata, eks needfinnatsjed keif, kes räkiwad, Kalileama mehhed ei olle? Kuida fiis meie iggaüks kuleme omma kele murret, mis sees meie olleme sündinud. Mis se kül peakf ollema?

Agga Peetrus seifis nende ühheteiftkümnega, tõstis omma heält ja räkis neile: Juda mehhed ja keif, kes teie Jerufalemmas ellate: Jefusfe Naatjarettist, Jummalast teile awwalikkufs tehtud mehhe wäe ja immeteggude ja tähtedega, selle ollete teie wõtnud üllekohtuste kätte läbbi, ja naeltega finni lõnud ja ärratapnud. Agga Jummal on tedda üllesärratanud, selle tunnistajad olleme meie keif. Et temma nüüd Jummalala parrema käre läbbi on üllendatud, fiis on temma selle Waimo wäljawallanud, mis teie nüüd näte ja kulete.

Agga kui nemmad sedda kuulsid, siis läks se nende läbbi süddame ja ütlesid: Mehhed, wennad, mis peame meie teggema? Agga Peetrus ütles nende wasto: Parrandage meelt, ja iggäuks teie seast laske ennast Jeesuse Kristusse nimme peale ristida, siis peate teie pühha Waimo fama. — Kes niüd heamelega temma sanna wastowõtsid, neid ristiti, ja sel päwal kogguti jüngritte arro jure liggi kolmtuhhat hinge. Agga nemmad pidasid allati Apostlitte õppetust ja ossasamist ja leiwamurdmist ja palwid.

Joan. 14, 26. Agga se trööstia, se pühha Waim, kedda minno Jēsa tahhab läkkitada minno nimmel, sejanima peab teid õppetama keif ja mele tulletama keif, mis minna teile ollen ütelnud.

51. Peetrus wangihones.

Runningas Herodes pistis kae Jeesuse jüngritte külge, et ta koggodusjele pididi kurja teggema ja tappis ärra Jakobusse, Joannesse wenna, moögaga. Sa kui ta näggi, et se Juda rahwa mele pärrast olli, wöttis temma ka Peetrust kiinni (hapnematta leibade päiwil), heitis tedda wangitorni, ja andis tedda nelja sõamehhe kätte hoida. Pärrest Pasapühha tahtis ta tedda

rahwa ette tua ja ärratappa. Ja Peetrust peti kül wangis, agga loggodussest tehti lõpmatta palwet Jumala pole temma eest.

Ja kui Herodes tedda tahtis wäljatua, siis maggas Peetrus sel õsel kahhe sõamehhe wahhel, kahhes raudahhelas finni, ja hoidjad ukse ees hoidsid wangitorni. Ja wata, Issanda ingel seisib seal, ja walgus paistis seal toas. Ja temma löi Peetrusse külge, ärratas tedda ülles, ja ütles: Tõuse ussinaste ülles! Ja temma ahhelad langesid kätte pealt mahha. Agga ingel ütles temma wasto: Panne wõ wõle, ja ommad kingad jalga; ja Peetrus teggi nenda. Weel ta ütles temmale: Panne kuub selga, ja käi minno järrel. Ja Peetrus tulli wälja ja käis temma järrel, ja ei teadnud mitte, et se pididi tõssi ollema, mis ingli läbbi sündis, waid ta mõtles ennast näggemist näggewad. Agga kui nemmad esimessest ja teisest wahhist said läbbilainud, said nemmad raudwärrawa ette, mis linna wiib, se läks neile isseenest lahti. Ja nemmad läksid wälja, ja käisid üht ulitsat möda eddasi, siis lahkus ingel temmast ärra. Ja kui Peetrus enneses hakkas jälle diete mõistma, ütles temma: Riiud tean ma tõeste, et Issand omma ingli on läffitanud, ja mind on ärrapeästnud Herodesse käest ja keigest Juda rahwa ootmisest.

Ja temma tulli Markusse emma kaja jure, kuhho mitto ollid kofkotulnud ja luggesid, ja kopputas jalgwärrawa peale. Siis tulli üks tüdruk wälja, Kode nimmi; ja kui ta Peetrusse heäle tundis, ei teinud ta wärrawat mitte lahti römo pärrast, waid jooksis sisse ja kulutas, et Peetrus wärrawa tagga. Agga nemmad ütlesid: Sa jamjid! agga Kode tunnistas kowwaste, et se nenda olli. Siis ütlesid nemmad: Se on temma ingel. Agga Peetrus jäi weel kopputama; ja kui nemmad nüüd lahtiteggid siis näggid nemmad tedda, ja ehmatasid ärra. Ja Peetrus räkis neile, kuidas Issand tedda on olli wangitornist wäljasaatnud, ja käsks jedda wendadele kulutada, ja läks ärra teise paika.

Luf. 12, 32. Ärra karda mitte, sinna piisofenne karjofenne, sest teie Issa hea meel on teile kunningriki anda.

52. Paulus.

Saulus, Tarsusse mees, pillutas Issanda foggodust, läks möda koddasid, tõi wälja mehhi ja naesi ja andis neid ärra wangi. Ja ta läks üllema preestri jure ja pallus temmalt ramatuid Tamaskusse linna foggoduste kätte, kui ta ial monned pididi leidma usso te peal ollewad, olgo mehhed ehk naesid, et ta neid woiks finniidduda ja Jerusalemia wia. — Agga kui ta olli minnemas ja Tamaskusse liggi sai, siis sündis, et äkkitselt temma ümber paistis walgus taewast; ja temma langes ma peale mahha ja kulis ühhe heäle, mis temmale ütles: Saul, Saul! miks sa smind taggakiusad? Ja temma ütles: Issand, kes sa olled? Agga Issand ütles: Minna ollen Jesus, kedda sa taggakiusad! se tulleb sul raskeks, astla wasto takka ülleslúa. Siis ütles Saulus wärristes ja ehmates: Issand! mis sa tahhad, et ma pean teggema? Ja Issand ütles: Tõuse ülles ja minne linna; seal peab sulle ööldama, mis sa pead teggema. — Agga mehhed, kes temmaga te peal ollid, seisid ja ollid ehmatud, kuulsid kül heält, agga ei näinud keddagi. Ja Saulus tõusis ülles maast; agga kui ta ommad filmad lahtiteggi, ei näinud temma keddagi, ja nemmad tallotasid tedda käsipiddi Tamask-

Kusse linna, ja temma ei näinud kolm päwa, ja ei sõnud egga jonud.

Agga Tamaskusses olli üks jünger, Ananias nimmi; selle wasto ütles Issand näggemisses: Minne senna ulitsale, mis õigeks hütakse, ja küssi Juda koias ühhe järrele, Saulus nimmi, kes Tarjussest. Sest wata, temma pallub Jummalat ja temma on näggemisses näinud ühhe mehhe, Ananias nimmi, sisse tulles wad ja kät ennese peale pannewad, et ta omma silmanäo jälle pididi fama. Ananias wastas: Issand! ma ollen mitmelt kuulnud sest mehhest, kui paljo kurja temma sinno pühhadele Jerusalemmas on teinud; ja temmal on siin lubba keiki sidduda, kes sinno nimme appi hüüdwad. Agga Issand ütles temmale: Minne, sest sesinnane on mulle üks ärrawallitsetud riist, et ta minno nimme pagganatte ja kunningatte ja Issraeli laste ette peab kandma; ja ma tahhan temmale näidata, kui paljo ta peab kannatama minno nimme pärrast.

Siis läks Ananias senna kotta, pani kät temma peale ja ütles: Saul, wend! Issand Jesus, kes sinnuft on nähtud te

peal, on mind läffitanud, et ja omma näggemisse pead jälle sama, ja et ja täis saad pühha Waimo. Seddamaid puddus temma filmade pealt otsego somuksed, ja ta sai warsi omma näggemisse jälle, ja töufis ülles, ja tedda ristiti; ja ta wöttis leiba ja sai tuggewamaks. Ja Saulus olli monni pääw jüngritte jures Tamaskusjes, ja kulutas warsi koggodusse koddades Kristust, et jefinnane on Summala Poeg.

1. Tim. 1, 15. Ustaw on se fanna ja keige wastowõtnisse wäärt, et Kristus Jeesus mailma fise on tulnud pattufid õnsaks teggema.

